

Naša predstavništva danes in jutri

Organizirati se moramo tako, da bomo lahko učinkovito ponudili vse proizvode in storitve

Predlog, kako bi v sozdu organizirali blagovni promet, dobiva vse jasnejšo podobo. Povsem logično in tudi širše potrjeno je načelo, da IMP blagovnega prometa ne bo gradil pretežno z novimi ljudmi, pač pa bomo smotno organizirali posamezne službe in oddelke ter jih dopolnili predvsem s tistimi kadri, ki bodo lahko zagotovili ustvarjalnejšo prodajno politiko.

Poglejmo predstavništva! IMP ima v tozdu Inženiring oddelek predstavništva, kamor je vezanih pet predstavništev v glavnih mestih republik in vodja oddelka v Ljubljani. V Beogradu ima predstavništvo 14 zaposlenih, v Zagrebu 7, v Sarajevu 6, v Skopju 6 in v Titogradu 1.

Predstavništva imajo letos v načrtu, da se bodo okrepila z osemimi možni in sicer po dvema v Beogradu, Zagrebu in Skopju ter po enim v Sarajevu in Titogradu.)

Toda v istih mestih ima svoje ljudi že Zastopstvo (Alfa Laval), pa Klima Celje svoje predstavnike in slednjič imata po Jugoslaviji svoje serviserje tudi tozda Ten in Trata. Večinoma imajo vsi ti ljudje prostore skupaj in kar dobro sodelujejo, vendar to še ni dovolj. Povsem jasno je, da je dober servis pomemben tudi za prodajo — od tod tudi ideja, da mora načrtovani tozda za blagovni promet združiti vse te dejavnosti.

Kako danes delajo predstavništva?

Vodja tega oddelka Rudi Mozetič pravi, da nikakor ne delajo

slabo. V letu 1981 so sklenila za skoraj milijardo dinarjev pogodb, to je 14 odstotkov več kot v letu 1980. Toda pri tem štirinajstodstotnem povečanju je treba upoštevati, da so predstavništva v letu 1980 povečale vrednost sklenjenih pogodb kar za 66 odstotkov v primerjavi z letom 1979. To pa pomeni, da so v dveh letih res bistveno povečala prodajo.

In drugič, opozarja Rudi Mozetič, vrednost sklenjenih pogodb ni povsem pošteno merilo za ocenjevanje, kako delajo predstavništva. Marsikdaj pogodbo podpisajo v tozdu, čeprav je prve stike navezal predstavnik. Nasploh menijo v predstavništvih, da naj bo naloga predstavnika stalno iskanje prodajnih poslov in sklepanje prvih dogovorov, delo od dogovora o kupnji do podpisa pogodbe pa naj opravijo ustrezne službe tozdo, saj je mnogo koristneje za IMP, da predstavnik medtem že išče nove kupce, kot pa da troši čas za bolj ali manj rutinska opravila.

Temu primerno naj bo financiranje, 20 odstotkov prispevajo za predstavništva solidarnosti vsi

tozdi, ostalo se deli po posebnem ključu. Predstavništva pravijo, naj bo ključ za izračun prispevka globalna prodaja posameznega tozda na določenem področju in ne le vrednost pogodb, ki jih podpisajo v predstavništvu. To so predlagali že lani, pa ni bilo uveljavljeno, letos pa menda bo. Razlog za takšen predlog pa je, kot že rečeno, dejstvo, da so mnoge pogodbe, ki jih sicer podpisajo komercialne službe tozdo, tudi plod pomoči predstavnikov.

Najpomembnejše pa je seveda, kako naj bi predstavništva delala, da bi lahko učinkoviteje prodajala naše izdelke! Kaj potrebujemo v Ljubljani kot nadgradnjo predstavništev?

»Neke vrste svetovalno telo,« pojasnjuje Rudi Mozetič. »Dolej je bila praksa, da je vsak tozda nastopal pri kupcih posamično. Mi pa predlagamo, da bi v Ljubljani ustanovili skupino ljudi, ki bi zbirala in obdelovala podatke in bo obenem sposobna ponuditi vse, kar IMP proizvaja. Za začetek predvidevamo, da bi bilo to največ osem ljudi.«

Pri tem Rudi Mozetič opozarja, da zdaj zgubimo marsikak posel, ker daje konkurenca bolj kompletne ponudbe. Zalostno je, ker v mnogih primerih imamo mi ustrezne proizvode, pa nismo dovolj dobro organizirani, da bi jih ustrezno vključili v ponudbo. So pa tudi obratni primeri, ko naročnik vzame le del naše opreme, čeprav bi mu lahko ob boljši organiziranosti prodali več.

»Včasih smo v glavnem prodajali posamezne proizvode, zdaj pa so vse bolj potrebne kvalitetnejše oblike prodaje, skratka, investitorji želijo, da prevzamemo kompletno investicijo — montažo in dobavo,« pravi Rudi Mozetič in dodaja, da so predstavništva v zadnjem času pridobila še kar precej takšnih kompleksnih poslov. Največ jih je v Črni gori — vodovoda Nikšić in Kotor, hotel Petrovac na moru, dva hotela v Titogradu. (Za te posle ima ogromne zasluge vodja titograjskega predstavništva inž. Ciro Vukašinovič). Podobno pa zdaj delajo tudi drugje (RTV Sarajevo, projektiranje RTV Skopje, Pliva Zagreb itd.).

Kako bi vplivala ustanovitev tozda za blagovni promet na delo predstavništev? Rudi Mozetič je prepričan, da zelo pozitivno. Koncentracija prodaje je namreč pogoj za takšno kompleksno ponudbo, kot smo jo opisovali zgoraj. Nadalje bo tozda lahko začel reševati še eno zelo občutljivo vprašanje, ki se odpira v zadnjem času. Vse več naših potencialnih kupcev namreč sprašuje po kreditih.

»Danes ko vse več investitorjev zahteva kredite od proizvajalcev ali izvajalcev storitev, postaja kreditna politika vse bolj pomembna pri prodaji. Tozda blagovni promet bo sposoben opredeliti politiko kreditiranja prodaje, seveda upoštevajoč interese proizvodnih in montažnih tozdo,« pravi Rudolf Mozetič. LOJZE JAVORNIK

Panonija

Dopusti, ker ni materiala

Kako zagotoviti redno oskrbo s surovinami je problem, s katerim se srečuje skoraj sleherna delovna organizacija v Jugoslaviji. Če pomanjkanje ene dispozicije materiala ima za posledico neizpolnjevanja proizvodnega plana. Žal pa je vsak dan več materialov, ki jih manjka. V Panoniji so si nekaj časa pomagali z razporeditvijo delavcev v tiste skupine, ki so imele dovolj materiala. Zdaj pa se je kriza tako zaostila, da so se morali zateči k skrajnim ukrepom — prisilnemu dopustu.

Toda ko gre delavcem na dopust, ker ni materiala, ve da bo moral kasneje s podaljšanim delom nadomestiti zamujene ure, da bi lahko dosegli finančni načrt. Nekateri delavci to sprejemajo z razumevanjem, drugi takšen način dela odklanjajo. So pa tudi taki, ki omenjeno težavo potiskajo na odgovorne službe v delovni organizaciji. Pravijo, da nabavne službe niso zagotovile potrebnega materiala pravočasno itd...

Določeni materialov je na trgu vedno manj oziroma jih je vedno težje dobiti prav tako pa je njihova cena vsak dan drugačna. Giblje se po geslu »povpraševanje — cena«. Tako je planska cena DO Panonije kositra 476,00 din za kilogram plačujejo pa ga tudi po 1.350,00 din za kilogram. Če hoče nabavna služba zagotoviti potrebo po kositru ga včasih kupuje le nekaj kilogramov in še to pri išče od trgovine do trgovine, saj ga veletrgovine sploh nimajo. Poizvedbe teh surovin prav gotovo niso zakonite saj je cena praktično le dnevna. Vemo pa, kdo sme odobriti povišanje cen in na kak način.

V Panoniji so januarja dosegli le 83 odstotkov finančnega plana. Glavni razlog izpada je ravno pomanjkanje materiala. Največkrat je zmanjkalo dekapirane pločevine, kositra in varilne žice. Zato je moral v mesecu januarju 42 delavcev na prisilni dopust zaradi pomanjkanja dekapirane pločevine, 31 delavcev zaradi pomanjkanja kositra in nekaj delavcev občasno zaradi pomanjkanja varilne žice. Nekaj delavcev je izgubljene ure že nadoknadilo, ostali pa bodo morali, seveda če bo zagotovljen material to storiti v prihodnjih mesecih.

Določeni materialov je zmanjkovalo tudi februarja. Zaradi pomanjkanja kositra je bilo izgubljenih 910 ur, zaradi pomanjkanja dekapirane pločevine 760 ur. Občasno je manjkala tudi varilna žica, vendar so izgubljene ure delavci že nadoknadili.

Poleg pomanjkanja določenih pozicij materiala se pojavlja še izsiljevanje dobaviteljev z deviznim združevanjem. Vsi dobavitelji so svoje zahtevke po deviznem združevanju povečali v primerjavi z letom 1981. Devizno združevanje in način, kako delovne organizacije prihajajo do deviznih sredstev, če ne izvažajo, ni v skladu z zakonskimi določili z deviznim poslovanju v Jugoslaviji.

V Panoniji upajo, da bo oskrba v naslednjem poslovnem obdobju boljša. Od delavcev v proizvodnji pričakujejo razumevanje, saj bodo le tako lahko realizirali proizvodno finančni plan za leto 1982. Na področju združevanja deviznih sredstev za zagotovitev oskrbe z materialom pa pričakujejo ukrepe ustreznih organov v republiki in federaciji. ANDREJ ZADRAVEC

Nove naloge izvoznega oddelka

Proizvajalci morajo vedeti, kaj bi tujci kupovali

Če primerjamo našo organiziranost za izvoz storitev s področjem blagovnega izvoza, je na prvi pogled očitna ogromna razlika. Sedanji način dela Izvoznega oddelka ne more prinesiti bistvenih premikov pri blagovnem izvozu. Potrebne so torej spremembe. Kakšne pojasnjuje vodja Izvoznega oddelka Tomaž Rataj: »S področja tehnično administrativnih opravil za izvozne posle prehajamo zdaj na trženje.«

Dosedanji način dela Izvoznega oddelka, ki je organiziran v tozdu Inženiring, je koncipiran tako, da je v glavnem le tehnično administrativni servis tozdom, ki sami iščejo kupce na tujem.

Referenti v Izvoznem oddelku torej ne sklepajo nobenih kupcij, pač pa pripravljajo izvezno dokumentacijo. Seveda tudi tega dela ne gre podcenjevati, saj je treba za vsak izvozni posel popisati lep kup papirjev in opraviti vrsto nalog. Napisati je treba izvozni zaključek, izvezno fakture, izvozni certifikat, ki ga mora potrditi Gospodarska zbornica, pa transportno dispozicijo, razne vloge na Narodno banko in še druge institucije. Da gre blago čez mejo, je treba kontaktirati s prevoznikom, špediterjem in carinarico. Referenti našega Izvoznega oddelka sodelujejo tudi pri pridobivanju bančnih kreditov za pripravo izvoza ter se dogovarjajo s kupcem o plačilu blaga. To je v glavnem njihovo področje dela.

Preko Izvoznega oddelka so IMP-jevi proizvodni tozdi v letu 1982 prodali na tuje za nekaj manj kot 139,5 milijona dinarjev blaga. To je 36 odstotkov več kot v letu 1981. Izvozni oddelek ima poleg vodje tri samostojne zunanjetrgovinske referente in ter enega samostojnega zunanjetrgovinskega referenta III.

Po letošnjem načrtu naj bi se Izvozni oddelek povečal za tri delavce in sicer izkušene ljudi za prodajo naših proizvodov (energetika, livarstvo, kmetijski program).

Pravimo, da se bo Izvozni oddelek začel ukvarjati s trženjem. Toda kaj to pravzaprav

pomeni? Gre predvsem za dve nalogi:

— Bolj aktivna prisotnost v mreži predstavništev jugoslovanskega gospodarstva na tujem. Nimamo v načrtu, da bi sami pošiljali predstavnike na tuje, pač pa hočemo bolj izkoristiti predstavnike, ki jih Jugoslavija že ima v tujini. Res je, da cela vrsta predstavnikov že ima našo dokumentacijo, vendar to ni dovolj. Če hočemo pospešiti prodajo, bomo morali predstavnikom ki nas zastopajo na tujem, poslati še kaj več kot kataloge in prospekte.

— Analiza prodajnih možnosti. Gre za zbiranje podatkov, kaj določeno tržišče potrebuje in tudi, zakaj nekateri naši izdelki nimajo možnosti za izvoz. Tu je navadno vprašanje kakovosti, včasih tudi predpisov.

Spremembe v našem izvoznem oddelku tudi v povezavi z ustanovitvijo tozda za blagovni promet ne bodo spremenile osnovnega dejstva, da bo teža izvoznih poslov še vedno na tozdih, poudarja Tomaž Rataj. Bo pa izvozni oddelek organiziran tako, da bo lahko dajal proizvodnim tozdom več informacij o mrežnih poslovnih partnerjih ter potrebah tujih tržišč.

Nasploh trdi Tomaž Rataj, da je prve premike pri blagovnem izvozu že čutili. Vedno več tozdo vključuje naše zunanjetrgovinske referente v razgovore s tujci. To pa je pomembno, saj zunanjetrgovinski referenti tako spoznavajo proizvodne programe, ki jih lahko ponudimo tujim partnerjem.

L. J.

Fakturirana realizacija v SFRJ za januar 1982

Realiz.	Plan v 10 ³ din		Izvršitev		Indeks		
	1982	januar	januar 1982	januar 1981	let. pl. (3:1)	pl. jan. (4:3)	izv. 1982 izv. 81
DO, TOZD	1	2	3	4	5	6	7
1. CV	679.612	53.555	38.151.185	33.804.878	5,6	71,2	112,9
2. KM	324.282	25.553	28.277.671	19.935.931	8,7	110,7	141,8
3. MK	358.988	28.288	22.149.811	16.930.990	6,2	78,3	130,8
SD	5.270	415	442.705	258.998	8,4	106,7	170,9
PROMONT SFRJ	1.368.152	107.811	89.111.372	71.368.297	6,5	82,7	124,3
4. MM	806.000	46.400	45.178.561	38.058.212	5,6	97,4	118,7
5. 1B	27.850	1.070	1.834.000	1.148.384	6,6	171,4	159,7
6. PB Mb	52.000	4.100	1.701.442	2.755.768	3,3	41,5	61,7
7. BLISK	275.000	15.800	11.395.728	10.437.934	4,1	72,1	109,2
8. EKO	359.000	20.700	15.464.474	9.897.592	4,3	74,7	156,2
PMI SFRJ	1.519.850	88.070	75.574.205	62.297.890	5,0	85,8	121,3
9. EM	545.000	42.950	104.325.523	80.953.030	19,1	242,9	128,9
- EM brez bl. izv.	515.000	40.580	95.051.035	71.106.030	16,5	234,2	133,7
10. DVG	248.000	19.540	6.912.271	11.301.777	2,8	35,4	61,2
11. TEN -energetika	460.000	36.250	15.065.718	14.551.200	3,3	41,6	103,5
12. TEN -telek.	305.000	24.030	13.459.296	8.998.413	4,4	56,0	149,6
13. ISO	250.000	19.700	17.256.761	10.859.720	6,9	87,6	158,9
CK	30.700	2.420	1.561.853	1.955.054	5,1	64,5	79,9
EMOND SFRJ	1.838.700	144.890	158.581.422	128.619.194	8,6	109,4	123,3
KLIMAT	380.000	25.000	18.671.365	26.092.476	4,9	74,7	71,6
TIO	340.000	22.600	18.057.261	19.224.471	5,3	79,9	93,9
PAN	1.070.000	70.000	58.099.430	46.810.000	5,4	83,0	124,1
14. TRATA- Avtomat.	250.000	15.750	23.204.400	37.530.461	9,3	147,3	108,4
15. TRATA- Črpalke	250.000	15.750	17.495.609	11.662.015	7,0	111,1	168,8
16. ITAK	198.000	13.600	22.945.954	10.847.849	11,6	168,7	196,8
17. SKIP	386.400	22.000	18.596.167	2.797.141	4,8	84,5	171,4
18. IPKO	150.000	10.250	11.583.822	62.837.466	7,7	113,0	414,1
IKO	1.234.400	77.350	93.825.952	28.856.144	7,6	121,3	149,3
19. LSNL	602.214	48.723	48.938.437	10.180.410	8,1	100,4	169,6
20. HVA	241.132	12.000	12.199.167	1.934.876	5,1	101,7	119,8
21. VIPO	66.400	5.100	5.107.476	6.336.388	7,7	100,4	264,0
22. LBK	128.000	10.000	10.562.314	47.307.818	8,3	105,6	166,7
LIVAR	1.037.746	75.823	76.807.394		7,4	101,3	162,4

Realiz.	Plan v 10 ³ din		Izvršitev		Indeks		
	1982	januar	januar 1982	januar 1981	let. pl. (3:1)	pl. jan. (4:3)	izv. 1982 izv. 81
DO, TOZD	1	2	3	4	5	6	7
23. IP	548.000	42.196	43.102.270	36.537.030	7,9	102,1	118,0
24. MP - SFRJ	313.000	22.050	24.350.177	19.723.303	7,7	110,4	123,5
KLIMA - SFRJ	863.000	64.246	67.452.447	56.260.333	7,8	105,0	119,9
25. INŽ	155.017	10.900	2.314.806	3.503.416	1,5	21,2	66,1
26. PB	115.000	8.239	5.558.587	4.987.120	5,1	67,5	111,5
27. ZAST	205.000	12.900	15.975.423	9.485.068	7,8	123,8	168,4
28. ALCH	146.300	6.631	6.630.783	1.828.694	4,5	100,0	362,6
29. IC	18.683	1.629	1.575.495	1.295.602	8,4	96,7	121,6
IZIP	638.000	40.299	32.055.094	21.099.900	5,0	79,5	151,9
- PD	17.082	360	361.160	48.000	2,1	100,3	752,4
IMP SFRJ	10.306.930	716.449	688.597.102	541.965.845	6,7	96,1	127,1

Kaj moramo narediti za večji izvoz blaga in storitev

Podpisanih imamo za več kot 300 milijonov dolarjev pogodb

V lanskem letu je IMP dosegel dobre izvozne rezultate, vendar to ne pomeni, da na področju zunanjetrgovinske menjave nimamo nobenih problemov. Programsko organizacijska služba je pripravila poročilo, v katerem opozarja na nekatere pomanjkljivosti tako v naši organiziranosti in delovanju, kot tudi na nekatere nelogičnosti v zunanjetrgovinskem sistemu.

1. Pri investicijski dejavnosti v tujini še vedno vključujemo premalo blaga domače proizvodnje, čeprav je bil v l. 1981 pri tem narejen velik korak naprej.

2. Naše službe izvedbe in priprave dela, kakor tudi nabave za investicijska dela niso docela usposobljene v smislu poznavanja različnih možnih zunanjetrgovinskih aranžmajev na domačem in tujem trgu in niso dovolj usmerjena k maksimalizaciji učinkovitosti za IMP. Treba je poudariti, da je IMP kot izvajalec del v tujini tisti, ki omogoča izvoz velikega števila jugoslovanskih izdelkov, za kar pa ne nosi pravic izvoznika tega blaga niti ne dosega ustreznih deviznih učinkov. To je seveda dejstvo, ki v veljavnem zunanjetrgovinskem sistemu bistveno vpliva tudi na plačilno bilančno pozicijo Slovenije v Jugoslaviji. Razmerje izvoza IMP do vsega izvoza za investicije v tujini je komaj 1:4 in bo v l. 1982 še slabše.

3. Nastopanje oz. ponudba naših izdelkov na zahodnoevropskih in tržišča je še neorganizirano. Šibka točka je raziskava trga. Sodelovanje s tujimi partnerji je razen nekaterih izjem na kratkoročnih aranžmajih, ki ne omogočajo vzpostavitve trdnjših odnosov v poslovanju s tujino. Naslanjamo se na mrežo posredniških organizacij, razen LIVAR in TEN pa naše delovne organizacije niso vključene v proizvodne programe močnejših podjetij. Nimamo prave zunanjetrgovinske službe, niti mreže, imamo samo skupno zunanje trgovinsko administracijo. To povzroča, da se s pridobivanjem tujih naročil ukvarjajo posamezne DO oz. TOZD, razen redkih izjem neorganizirano, neuskaljeno in ne dovolj strokovno.

4. V letu 1981 je IMP imel velike težave zaradi premajhnih uvoznih možnosti, ne glede na to, da je na blagovnem delu dosegel pokritje z indeksom 204. Večje uvozne potrebe je povzročilo pomanjkanje osnovnih reprodromaterialov na domačem tržišču, predvsem za elektroindustrijo in predelavo kovin, ki tvori večji del našega direktnega blagovnega izvoza, na drugi strani pa vedno težji položaj montažnih TOZD, od katerih investitorji v

času recesije izsiljujejo različne ugodnosti, med drugimi tudi vedno večji uvoz investicijske in druge opreme. Odločno preslaba pa je aktivnost uvoznih in drugih služb pri nabavi s klirinskega področja, kamor sicer plasiramo 36% skupnega izvoza.

Glede uvoza opreme v l. 1981 ne moremo biti zadovoljni saj ga praktično ni bilo. S tem pa zaoščajamo v posodabljanju naše proizvodnje in si dolgoročno poslabšujemo izvozne možnosti.

5. Tudi glede priznavanja izvoza storitev je IMP skupaj z drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo z investicijskimi deli v tujini, v izrazito neugodnem položaju. Tu lahko naštejemo najprej nepriznavanje vseh dinarskih stroškov delovnih enot v tujini, kot izvoz storitev in ustrežno kot devizni priliv za IMP (kar je specifično za SRS) — torej nacionalizacija dela deviznega priliva — potem neenakopravno obravnavanje storitvenega izvoza pri določanju uvoznih možnosti, nadalje problemi okrog priznavanja in izplačevanja izvoznih stimulacij za storitve, neenakopravno obravnavanje storitvenega izvoza pri kratkoročnem kreditiranju in nenazadnje problemi okrog vnosa plačane, uporabljene in delno ali v celoti amortizirane opreme z gradbišč v tujini v Jugoslavijo, kar povzroča izvajalcem velike materialne izgube in s tem zmanjšuje stimulacijo, za širitev dejavnosti v tujini. Nepriznavanje storitev matičnega podjetja za delovne enote v tujini kot izvoza, spodbuja delovne organizacije, da krepijo režijske službe v tujini, kar v končni instanci poslabšuje devizno bilanco Jugoslavije kot celote.

Sodimo, da bi bilo v prihodnje v republiškem in zveznem merilu potrebno dati investicijskemu izvozu blaga in storitev veliko večjo pozornost kot doslej, saj ugotavljamo, da lahko le na tem področju povečujemo izvoz, ne da bi hkrati izvažali tudi naš dohodek oz. našo akumulacijo.

6. Težave pri doseganju večjega izvoza in trdnjše orientacije v mednarodno delitev dela izvirajo tudi iz kratkoročnosti in birokratsko-administrativnega značaja ukrepov na tem področju. Planiranje je v takih okoliščinah povsem onemogočeno, na pomenu pridobivajo špekulanti,

gojenje ustreznih stikov z institucijami kot so SISEOT, Narodne banke, Zvezna uprava carin, Republiški komite za mednarodno sodelovanje ali poslovne banke in celo z nekaterimi vodilnimi osebnostmi ter institucij postaja odločilno za družbeno-ekonomski položaj delavcev v temeljnih organizacijah, vsekakor pa mnogo pomembnejše kot prizadevanje za pridobivanje novih izvoznih poslov.

IMP je torej v letu 1981 uspešno izpolnil svoje lastne izvozne plane in tudi svoje obveznosti do širše družbene skupnosti. Kljub temu ti rezultati še vedno precej odstopajo od srednjeročnih planskih ciljev do l. 1985. Letošnje leto bo torej v znamenju še večjih izvoznih rezultatov povečanja direktnega blagovnega izvoza in se zlasti povečanega angažiranja na investicijskih delih v tujini, kjer je že sklenjeno za preko 300 mio dolarjev pogodb do leta 1984.

V letu 1982 bomo prodrli na nova tržišča in v povečani izvoz bistveno močneje vključili tudi temeljne organizacije, ki so danes malo ali pa sploh niso prisotne v tujini. Seveda se zavedamo, da se zastarelih, nekvalitetno izdelanih in dragih izdelkov v hudi mednarodni konkurenci ne da uspešno prodajati, prav tako pa svet ne potrebuje dragih in neučinkovitih izvajalcev investicijskih del.

PROGRAMSKO ORGANIZACIJSKA SLUŽBA
UROŠ KORŽE

Skrčeni gradbeni načrti Montáže Maribor

V mariborskem tozdu Montáže so 19. februarja pridobili uporabno dovoljenje za investicijo, ki so jo zaključili v lanskem avgustu.

Novi objekti so: nadstrešnica z regalnim skladiščem za shranjevanje cevi, ureditev vhoda iz Špeline ulice ter šotor v izmeri 315 kvadratnih metrov za skladišče strojnih elementov.

Ta investicija je stala blizu 12 milijonov dinarjev ter je bila zaključena v pogodbenem znesku in v pogodbenem roku. Dela so bila opravljena v skladu s predpisi in normami. Izvajalec del je bil GIP Gradis Maribor s svojimi kooperanti: Klemos Lenart za konstrukcijo, Tergo kooperant Heher Herman za elektroinstalacijska dela in Slikar Maribor za pleskarska dela. Sredstva za omenjeno investicijo so pridobili po naslednjem ključu: 50 odstotkov lastnih sredstev tozda, 50 odstotkov kredita izvajalca za dobo dveh let.

S to investicijo (nadstrešek, šotor Induplati Jarše) so pridobili prostor za skladiščenje visokokvalitetnih materialov, ki ne smejo biti izpostavljeni zunanji atmosferi, pregledno ureditev skladišča cevnih materialov, pokritje prostorov za merilno progostrešnih ventilatorjev, komisionirni prostor za pripravo materialov za delo v tujini ter skladišče strojnih elementov. Z zgrajenim vhodom je urejen nemoten eksterni transport kot tudi prve faze tozda Montáže.

Letos bodo v Montazi Maribor spet gradili in sicer bodo nadgradili aneks, za katerega je predviden zaključek v letošnjem avgustu. Za to investicijo je predvidena finančna konstrukcija po naslednjem ključu: 60 odstotkov lastnih sredstev tozda Montáže, 30 odstotkov kredita izvajalca in 10 odstotkov sredstev iz združevanja sredstev DO PMI Maribor. S to investicijo bodo izboljšali organizacijske strukture in sicer operativno pripravo delovnega procesa za dela doma in v tujini. V novo pridobljenih prostorih bodo organizacijsko združili posamezne oddelke, ki so potrebni za proizvodni proces s tem, da bodo povečali število zaposlenih za 20 odstotkov. Nove kadre potrebujejo za pokritje potrebe iz sedanjega obsega del in za dela, ki jih bodo pridobili v tujini. Te kadre bodo dobili z izobraževanjem, saj se v tozdu načrtno ukvarjajo z usmerjeno kadrovske politiko za redni študij in študij ob delu.

Lanske in letošnje novogradnje v Montazi Maribor pa so le okrog 4 odstotke vrednosti investicije, ki jo je ta tozda načrtoval v srednjeročnem planu 1981-85. Ta program pa bo moral počakati boljše čase, da ga bodo lahko uresničili.

Na sliki: Nadstrešek, v katerem je skladišče cevi.

MARIJA PRIMC

Struktura našega izvoza v letu 1981

— v tisoč dinarjih
— tekoči tečaj za blagovni izvoz
— 215 tečaj za storitve

Kateg.	Invest. blag. izvoz			Direktni blag. izvoz			Storitve (ZIS)			Skupaj izvoz		
	konvert.	kliring	skupaj	konvert.	kliring	skupaj	konver.	kliring	skupaj	konv.	kliring	skupaj
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MONTAŽA - v 10 ³ din	236.248	102.520	338.768	-	-	-	33.982	22.845	56.827	270.230	125.365	395.595
- v %	74	100	80	-	-	-	43	82	53	51	42	48
PROJEKT - v 10 ³ din	30.676	-	30.676	-	-	-	45.191	5.068	50.259	75.867	5.068	80.935
INŽENIR. idr. v %	10	-	7	-	-	-	57	18	47	14	2	10
IND. PROIZV. - v 10 ³ din	52.888	-	52.888	131.962	166.567	298.435	-	-	-	184.850	166.567	351.417
- v %	16	-	13	100	100	100	-	-	-	35	56	42
SKUPAJ - v 10 ³ din	319.812	102.520	422.332	131.962	166.567	298.529	79.173	27.913	107.086	530.917	297.000	827.947
- v %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
- v %	76	24	100	44	56	100	74	26	100	64	36	100
- v %	39	12	51	16	20	36	10	3	13	64	36	100

Blagovni izvoz v letih 1975 do 1981

Ug- dev. tečaj	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	% v realiz. 1981
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. OV	-	-	700	27.800	21.100	11.984	29.576	3,9
2. KM	-	-	-	20.000	25.000	46.522	60.829	15,3
3. MK	-	-	300	-	100	2.374	23.542	5,9
4. MM	-	-	-	-	-	-	95.376	11,8
5. IB	-	-	-	-	-	-	4.247	6,5
6. BLISK	-	-	-	-	-	-	-	-
7. EKO	-	-	-	-	-	-	316	0,1
8. EM	-	8.200	2.800	51.100	21.000	9.815	131.487	13,9
9. DVG	-	-	-	-	700	1.064	7.418	3,8
10. TEN	-	-	-	-	700	42.399	62.134	10,8
11. ISO	8.300	7.500	8.700	17.100	29.900	1.904	19.964	10,2
12. KLIMAT	-	-	-	2.000	300	14.408	71.413	19,5
13. TIO	-	700	300	5.900	1.800	2.435	4.121	1,5
14. PAN	-	100	300	400	1.300	13.821	19.637	2,9
15. TRATA	-	-	200	600	1.200	8.174	8.294	1,1
16. ITAK	8.000	9.400	10.600	12.400	12.100	155	1.575	1,0
17. SKIP	-	-	-	-	-	155	-	-
18. IPKO	-	100	500	-	-	12.571	-	-
19. LSNL	-	-	-	-	-	-	140	0,2
20. HVA	2.200	9.400	20.900	35.600	43.400	80.416	126.960	26,9
21. LBK	-	-	-	-	-	9.536	6.814	4,8
22. VIPO	-	-	-	-	6.800	10.387	15.261	15,0
23. IP	-	-	-	-	-	-	2.511	4,8
24. MP	-	-	-	-	-	3.620	2.188	0,3
25. INŽ	-	-	-	-	-	-	-	-
26. PB	-	-	-	-	400	1.888	13.427	11,9
27. ZAST	-	-	-	-	-	-	13.002	19,4
28. ALCH	-	-	-	-	-	-	630	0,4
IMP % v real.	18.500	35.400	60.500	179.200	171.100	286.769	720.862	8,1

POGLEJMO ŠE, KATERI TOZDI SO NAJVEČ IZVOZILI!

Najprej blagovni izvoz na konvertibilno področje (vrednost izvoza v tisoč dinarjih po 215 tečajev):

Elektromontaža — 76.945, Livarna sive in nodularne litine — 49.652, Klima montaža 45.441, Montaža Maribor 23.685, Montaža Koper 17.970, Projektivni biro 16.157, Iso 14.526, Klimat 14.419, Inženiring 9.574, Panonija 9.497, Trata 7.455, HVA 6.720, Dvigalo 6.542, itd.

Pri izvozu storitev na konvertibilno področje prednjači tozda Inženiring — 37.051, sledijo Elektromontaža 11.211, Zastopstva 5.742, itd.

Zdaj pa se vrednost izvoza na klirinsko področje (prav tako v tisoč dinarjih po ZIS tečaju): LSNL 61.506, Montaža Maribor 53.542, Klimat 52.208, Elektromontaža 29.139, Ten 13.689, LBK 12.885, medtem ko imajo drugi manj kot 10 milijonov dinarjev izvoza.

Pri izvozu storitev na klirinsko področje pa vodi Montaža Maribor z vrednostjo 19.823, (v tisoč dinarjih), za njo pa sta Inženiring 4.604, in Elektromontaža 3.021. Tu je še Blisk z vrednostjo 464.000 dinarjev, kar pa so tudi vse naše storitve na klirinskem področju.

Struktura našega izvoza pa je naslednja: Največ smo izvozili v Irak (kar 46,2 odstotka, sledijo NDR (28,9 odstotka), ZRN (14,3 odstotka) in Sovjetska zveza (6,7 odstotka našega izvoza). Na seznamu je še nekaj drugih držav, vendar je naš izvoz vanje majhen.

Uvozili pa smo največ iz ZRN (52,3 odstotka našega uvoza), nato iz držav, kjer je plačilno sredstvo dolar (13 odstotka našega), iz Avstrije (12,4 odstotka), Italije (6,7 odstotka), Belgije (6,3 odstotka) itd.

Blisk bo 1. 1. 1983 izstopil iz PMI — toda kam naj gre potem?

Blisk mora dobiti perspektiven proizvodni program

Kolektiv tozda Blisk pravi, da hoče ostati v sozdu IMP in tudi sozda je zainteresiran, da ta tozda ostane v sistemu. Dokončno pa je, da Blisk ne more ostati več v delovni organizaciji PMI. Kaj torej storiti? Kolegij sozda je ustanovil strokovno komisijo, ki mora pripraviti predlog ustrezne razvojne usmeritve za ta tozda — na osnovi razvojne usmeritve pa bo oblikovan predlog, kako naj se Blisk poveže v IMP-ju.

Ko je kolegij sozda razpravljala o usodi Bliska, je seveda najprej ugotavljala, kako je sploh prišlo do takšne situacije, da niti Blisk ne more biti v delovni organizaciji PMI, niti ga delovna organizacija ne mara v svoji sredini.

Splošno mnenje je, da je tako, ker Blisk nima izoblikovanega proizvodnega programa, pač pa je njegova dejavnost izredno heterogena. Prevladuje montažna dejavnost — od strojne montaže do električarjev in zaključnih del — zraven imajo še proizvodnjo, ki pa je spet heterogena: livarna, kooperacija in v zadnjem času še proizvodnja kmetijske opreme. Takšna heterogenost pa je povzročila konflikte pri nastopanju na trgu zlasti med Bliskom in mariborskimi tozdi PMI.

Glavna dejstva o Bliskovem razvoju so naslednja:

Prvič: Ob vključitvi v IMP leta 1975 kot tudi ob reorganizaciji IMP-ja v sozdu leta 1978, ko se je Blisk po teritorialnem načelu vključil v delovno organizacijo PMI, je bila sprejeta usmeritev, naj Blisk razvija proizvodnjo in počasi opušta montažo.

To pa se ni zgodilo. Blisk nima proizvodne orientacije, pač pa vleče za sabo vse stare proizvodne programe, niti nič ne kaže, da misli opustiti montažo. Zlasti strojna montaža je kamen spotike, ker meni tozda Montaza Maribor, da ima vse pogoje za specializacijo v to smer in je Bliskova konkurenca škodljiva.

Toda ob ugotovitvi, da se Blisk ni specializiral, mora dodati, da niti ni dobil pomoči ali smernic ne iz delovne organizacije ne drugod iz sozda, s svojimi kadri, pa očitno ni bil sposoben opredeliti, kje je prava stvar njegova perspektiva. Skratka: Blisku so povedali, česa naj ne dela, nihče pa mu ni svetoval, kaj bi kazalo delati, da bi imel perspektivo. Tako je tozda držal v ognju vsa stara železa in razmišljal, da bi še katerega dodal po načelu, da je zlasti v časih, ko razmere za našo dejavnost niso najbolj ugodne, bolje imeti kak program več kot pa manj.

Dejstvo pa je, da v sozdu nasploh ugotavljamo, koliko težav imamo zaradi prekrivanja programov in medsebojnega konkuriranja, torej ne morejo veljati za Blisk neka druga načela. Od tod odločitev o ustanovitvi strokovne komisije, ki bo predlagala možnosti Bliskove nadaljnje usmeritve. Direktor tozda Vlado Kolmanič se je s tem strinjal.

Drugič: Sporno je tudi, da je Blisk formiral lastno komercialo za prodajo montažnih storitev.

V sporazumu o združitvi v delovno organizacijo PMI piše, da bo imela delovna organizacija skupno komercialo.

Vlado Kolmanič: »Februarja 1979 smo predlagali, da bi ta sporazum popravili tako, da bi imel Blisk lahko svojo komercialo. Konkretno ni to nič več kot en človek, zadolžen za prodajo na našem ožjem področju. Nikoli pa nismo zanikali potrebe po skupni komerciali za skupne nastope drugod. Ker ni bilo pripomb, smo smatrali, da se drugi strinjajo, in tega človeka zaposlili. Nato pa je nastal problem.«

S skupno komercialo pa je po Kolmaničevih besedah tako: Lani je Blisku pridobila za 3,5 milijona dinarjev poslov in zaračunala za 900.000 dinarjev fiksnih stroškov. Z drugimi tozdi PMI so skupaj delali na treh objektih in zdaj jih Blisk terja za 9,6 milijona dinarjev, kolikor trdi, da je bil pri teh delih oškodovan. To rešuje notranja arbitraža sozda, ki mora ugotoviti, ali

so Bliskovi zahtevki zares upravičeni.

Tretjič: Bliskov delavski svet je že januarja 1980 sprejel predlog naj tozda izstopi iz PMI. O tem so razpravljali v družbenopolitičnih organizacijah in na zborih delavcev in se vsi strinjali. Obvestili so tudi izvršni svet občinske skupščine, ki jih baje podpira v tej njihovi nameri.

Po drugi strani je tudi delavski svet delovne organizacije lansko spomlad v smernicah za samoupravno reorganizacijo PMI predvidel, da tozda Blisk s 1. 1. prihodnjega leta ne bo več v tej delovni organizaciji.

Tako je bilo obojestransko ugotovljeno in potrjeno, da niso za skupaj.

Toda kako naprej? Bliskov direktor Vlado Kolmanič trdi, da hočejo ostati v sozdu, in se tudi strinjajo, da Blisk ne more biti enovita delovna organizacija, pač pa se želi vključiti v eno od obstoječih delovnih organizacij, čeprav niti sami nimajo pravega predloga, komu bi se lahko pridružili.

Razmišljanje, da bi se vključili v Izpib najbrž pomenilo le nadaljevanje sedanje heterogenosti, torej ne bi rešilo nobenega od bistvenih vprašanj. Zato kolegij sozda meni, da je najprej treba opredeliti, kakšna bo Bliskova proizvodna usmeritev in ga nato temu ustrezno vključiti v najprimernejšo delovno organizacijo.

Cetrtrič: Tozda Blisk je v zadnjem času sprejel še eno hudo sporno odločitev.

Ne da bi kogarkoli v sozdu obvestili, so z Iskrino delovno organizacijo Električna orodja podpisali pogodbo po kateri je Blisk Iskri odstopil zemljišče za gradnjo nove tovarne. Iskra pa bo v tej tovarni odstopila prostor za preselitev Bliskove livarne.

Ta odločitev je zbudila ogorčenje v Livarju. Po eni strani Livarji menijo, da nima smisla v sozdu IMP še naprej razvijati livarstva v dveh delovnih organizacijah, če smo vendar določili delovno organizacijo Livar za nosilec livarske dejavnosti. Po drugi strani pa jim tudi ni prav, da Blisk z odstopom zemljišča omogoča Iskri graditi livarno barvnih kovin, saj piše v temeljih sozdovega srednjeročnega plana; da bo Livar gradil novo tovarno barvnih kovin. V tej novi tovarni bi zlahka naredili vse, kar potrebuje Iskra, pravijo v Livarju in obenem zagotovili livarjem delavcem ustrezne pogoje, ki jih v sedanji livarni barvnih kovin zares nimajo. Blisk pa je omogočil razvoj konkurenci. To

pa ni smotno ne le s stališča IMP, pač pa tudi če gledamo širše s stališča slovenskega gospodarstva, trdi Valentin Mendiževc in napoveduje, da bo začel spor tudi v pristojnih republiških organih.

Ko govorimo o Bliskovi in Iskrini livarni pa bi bili krivični, če ne bi upoštevali tudi posebnih razmer v Pomurju. Emil Zelko, ki je predsednik regijske gospodarske zbornice opozarja, da sta občina in regija še kako zainteresirani za gradnjo novih tovarn v Pomurju. V vsej državi smo lani omejevali naložbe, toda medtem ko so slovenske investicije v povprečju vendarle porasle za 11 odstotkov v primerjavi z letom 1980, so v Pomurju celo padle za 13 odstotkov. Pri tem je to področje nerazvito, imajo že okrog 600 nezaposlenih (med njimi 40 odstotkov s končano srednjo šolo), imajo prenaseljene vasi, kjer bo treba najti delovna mesta v tovarnah, da bi

lahko začeli intenzivne kmetovati, in pričakujejo, da se bodo začeli zdomeci vračati.

Pomurje zato očita velikim slovenskim organizacijam da ne urednjujejo usmeritve o gradnji novih tovarn na nerazvitih območjih, kjer je dovolj ljudi, ki potrebujejo zaposlitev. Murska Sobota se je dolgo borila, da bi dobila Iskrino tovarno električnih strojnih orodij (beri livarno). Ker Iskra ni hotela graditi na prvotno določenem zemljišču, kjer bi morala ogromno vložiti v komunalno ureditev, je občinski izvršni svet predlagal, naj ji odstopi Blisk del svojega zemljišča, ki je komunalno že opremljeno.

Bliskova odločitev o kombinaciji z Iskro je torej tudi rezultat občinskih interesov in če lahko verjamemo tem informacijam se občina ne bo sprijaznila z nobeno kombinacijo, ki bi ji vzela Iskrino tovarno, od katere si obetajo nova delovna mesta.

LOJZE JAVORNIK

Bliskova livarna.

Koruza na Bliskovi zemlji ni bila sporna, livarna pa je

Kaj pomeni dogovor z Iskro?

Če pišemo o sporni Iskrini tovarni na zemlji, ki jo je odstopil Blisk, je prav, da se pobliže seznanimo z dejstvi in razlogi, ki jih Blisk navaja za to svojo odločitev. Najprej: Kupčija je sklenjena in podpisana. Hektar in pol zemljišča na Bliskovi parceli je prepisanega in v Blisku trdijo, da ima Iskra vsa potrebna dovoljenja vključno s pozitivnim mnenjem Ljubljanske banke, da bo dala kredit za gradnjo te tovarne. Maja bodo menda začeli graditi.

In kakšna je kupčija med Bliskom in Iskro?

Blisk je Iskri brezplačno odstopil hektar in pol zemlje, na kateri bo Iskra zgradila tovarno s 3.427 kv. metri bruto površine.

V tej tovarni pa bo Iskra odstopila v brezplačni najem Blisku 400 kv. metrov, v katere bo Blisk preselil peči in drugo opremo iz svoje sedanje livarne barvnih kovin.

Blisk bo nove prostore dobil torej brezplačno, sam pa bo seveda zagotovil denar za preselitev. Kot pravi direktor tozda Blisk Vlado Kolmanič, je njihov edini namen zagotoviti ustrezne prostore in načrtujejo kupiti en sam nov stroj — za tlačni liv — vsa ostala opremo pa bodo preselili iz stare livarne.

Ta livarna pa ima sedaj 4 peči in dve frikcijski stiskalnici. V njej je zaposlenih 12 livarjev, en topilec, trije delavci v brusilnici in eden v obrezu odlitkov, vzdrževalec in dve izmenovodji. Mesечно naredijo 12 do 13 ton odlitkov in medenine, silumina in elektrolitskega bakra.

»Naša livarna se v ničemer ne prekriva z Ivančno Gorico, ji ni konkurenčna, niti ji ne namera-

vamo konkurirati. Naš namen je izključno ohraniti livarno manjšega obsega za potrebe ožjega področja oz. naših dosedanjih kooperantov, nikakor pa ne mislimo osvajati jugoslovanskega trga. Toda tudi za to potrebujemo nove prostore, saj so v sedanjih povsem neznosne delovne razmere.« pravi direktor tozda Vlado Kolmanič.

Med partnerji, ki jim Blisk dobavlja vlitke so v prvi vrsti nekateri IMP-jevi tozdi — Panonija, Ten in tudi Livar — ima pa Blisk še nekaj drugih partnerjev.

Sedanjo Bliskovo livarno v Murski Soboti so zgradili leta 1965 kot provizoričen objekt, pravi Bliskov referent za varnost pri delu Milenko Roš. Prostor livarne meri skupaj z garderobo in sanitarijami 200 kv. metrov.

»Tudi republiški inšpektor za delo nas je že večkrat opozoril, da naši delovni prostori niso primerni in moramo misliti na gradnjo novih.« pravi Milenko Roš.

Prvič so daleč premajni. Prezračevanje je slabo, svetloba prav tako hrup je prevelik. Na srečo kakšnih večjih nesreč niso imeli. »Imeli smo nekaj opeklin, vendar lažje. Vemo, da so de-

lovne nesreče v naši dejavnosti rešen problem, toda mi nabavljamo vsa osebna zaščitna sredstva. Ljudi učimo, kako se jih uporablja in tudi nasploh o pravilih za varno delo, imamo tudi redne sistemske zdravniške preglede, kar vse je pripomoglo, da smo kljub nemogočim pogojem zadovoljni z varnostjo dela.« pojasnjuje Milenko Roš.

O teh zadevah sem se pogovarjal tudi z neposredno prizadejanimi.

»Pozimi se nekako gre.« pravi vodja obrata Risto Tinev, »poleti pa je delo v teh prostorih nevzdržno. Le redkokdaj vzdrži dve uri v tej vročini in dimu. Pomagamo si tako, da delavcem dovolimo odmora, da pridejo k sebi. Moram tudi reči, da v sedanjih prostorih nekaterih operacij sploh ne moremo tehnološko pravilno delati — na primer prečiščevalna taline ali razplinjevanja. To pa spet pomeni slabšo kakovost izdelkov in manjšo produktivnost.«

Ko sem ga vprašal, če zaradi slabih delovnih pogojev delavci odhajajo, pa mi je odgovoril, da ne. V livarni imamo enega delavca, ki ima že 20 let staža in nekaj nad desetimi leti. To pa ni ravno potrdilo, da so delovne razmere zares tako neznosne, sem menil.

»Livarski poklic je specifičen.« meni Risto Tinev. »Ko delaš kot livar štiri ali pet let, se težko preusmeriš. Specializacija je taka, da ne moreš čez noč postati, na primer, rezkalec. Češarkoli bi se lotil, bi se moral učiti znova in zavreči to, kar si se že naučil.«

»Se en vzrok je, da naši delavci vztrajajo.« je dodal vodja izmene Jakob Vidovič. »Leta in leta smo jim obljubljali, da bomo zgradili novo livarno in ljudje pričakujejo, da bomo te obljube tudi uresničili.«

Se eno vprašanje se mi je porodilo ob tej Bliskovi kupčiji. Hektar in pol zemlje, ki so odstopili Iskri, doslej res niso potrebovali. Do lanskega leta so ga oddajali agrokombinatu Murska Sobota, ki je imel njivo koruze.

Toda to kar ima Blisk danes, ni nujno, da bo dovolj tudi za jutri. Iskrina tovarna na njihovem dvorišču bo prav gotovo omejitve za Bliskov nadaljnji razvoj. »Dali smo hektar in pol zemlje, toda še vedno sta nam ostala približno dva hektara. To pa je povsem dovolj za naš razvoj v prihodnosti.« trdi Vlado Kolmanič.

LOJZE JAVORNIK

Bliskov kmetijski program se širi

Bliskov program kmetijske opreme se širi. Že maja bodo na novosadskem kmetijskem sejmu razstavili svoj komplet opreme za krmilne linije, ki ga sestavljajo drobilec, transporter in mešalec krmil.

O Bliskovem drobilecu zrnja smo že pisali, toda zdaj bo dobil še dva brata. Razlika med njimi je v kapaciteti. Tip B 200 je za 1—2 tona na uro, tip B 350 za 7—8 ton in tip B 500 za 15—20 ton na uro.

Druga novost je transporter, ki so ga tudi razvili sami v dveh izvedbah:

- Pnevmatški transporter za transport travnatih semen in drugih lahkih semen.

- Polžni transporter za pšenično in koruzno zrnje za močna krmila.

In slednjič pripravljajo prototip mešalne mize za manjše količine krmil.

Tako bo Blisk že v kratkem ponudil kompletne avtomatske krmilne linije, seveda pa bodo vse navedene stroje prodajali tudi posamič. Pravijo, da se kmetje za to opremo precej zanimajo, saj jim prihrani mnogo naporov in sploh omogoča, da manj rok na kmetiji več naredi. Možnosti prodaje so velike, saj vemo, da je v slovenskih hlevih zaenkrat bolj malo strojev, ki bi kmetu lajšali delo. Nekateri so podobno opremo uvozili, vendar je danes z uvozom težko in so prav veseli, da se je našel domači izdelovalec teh strojev.

To pa še ni vse, pravijo v Blisku. Razvijalec kmetijskega programa Dezider Tulič in Stanko Peštri imata že nove naloge, o katerih bomo verjetno kmalu spet lahko kaj slišali.

Letos načrtujejo, da bo Bliskov kmetijski program prinesel 70 milijonov dinarjev, kar bo že okrog tretjina celotnega prihodka.

Milenko Roš, Risto Tinev in Jakob Vidovič: »Delavcem smo obljubljali novo livarno in oni pričakujejo, da jo bodo tudi dobili...«

Kako deluje naša Interna banka

Naši dobavitelji surovin in repromaterialov zahtevajo skoraj 10 milijonov dolarjev za združevanje

Pri poslovanju je že tako, da ni vsak dinar enako vreden. Če leži na ziro račun, je mrtev kapital, zato je pomembno, da ga znaš pametno obračati. Da bi svoja sredstva čim bolj smotrno uporabljali, smo v IMP ustanovili Interno banko. O delovanju naše Interne banke sem se pogovarjal z njenim direktorjem Lojzeto Kosijem.

Najprej — kakšne koristi imajo tozdi od Interne banke? Interna banka lahko tozdom, ki imajo začasno prosta dinarska sredstva, ta denar obrestuje precej bolje kot poslovne banke. Poslovne banke dajo namreč za vezavo do treh mesecev največ tri odstotke obresti, medtem ko plačuje naša Interna banka 8 odstotkov. (Mišljena je letna obrestna mera). Na ta način združuje Interna banka denar, ki ga potem posoja tistim tozdom, ki jim začasno manjka obratnih sredstev.

Naša Interna banka združuje 150 do 250 milijonov dinarjev kratkoročnih sredstev. Kot rečeno, jih večino posoja tistim našim tozdom, ki imajo trenutno premalo denarja. Včasih pa se tudi zgodi, da je razpoložljivega denarja več, kot so potrebe. V tem primeru Interna banka kupuje menice drugih delovnih organizacij, s katerimi ima dogovor, da v primeru, ko naši Interni banki zmanjka likvidnih sredstev, opravijo odkup v obratni smeri. Smisel teh kupčij je v tem, da denar ne leži brez koristi v Interni banki, pač pa je obrestovan.

108 milijonov je mnogo, ampak ne če so na 43 ziro računih

Vendar meni Lojze Kosi, da bi lahko prosta sredstva tozdom še bolj izkoriščali. Naša praksa je namreč to, da tozdi v Interni banki vzdržujejo le presežke sredstev, se pravi, da na njihovih ziro računih vedno ostaja nekaj denarja. Konkretno: 15. februarja je bilo na ziro računih 108.850.000 dinarjev. Kar velika številka! Toda ta denar je bil na 43 ziro računih, zato so bili posamezni zneski majhni.

V internih bankah nekaterih drugih organizacij ravnajo drugače. Ti združujejo ves denar tozdom razen tistega dela, ki gre v breme dohodka (to so osebni dohodki, davki, prispevki in razna združevanja iz dohodka). V tem primeru plačujeju interne banke za tozde vse ostale obveznosti, ki v glavnem izvirajo iz kupoprodajnih odnosov. Pogoj za takšno poslovanje pa je finančna disciplina, kajti če se tozdi preveč zanašajo na skupno blagajno, lahko pahnejo v nelikvidnost celoten sistem.

S problemske konference SCT o delih na tujem

Pred kratkim so imeli v sozdu SCT problemsko konferenco o delih na tujem. Ker se tudi mi srečujemo z nekaterimi podobnimi problemi kot SCT ponatiskujemo del poročila iz dnevnika »Delo« (torek, 2. marca, str. 6).

O osebnih dohodkih so rekli takole: »Po samoupravnem sporazumu naj bi bili osebni dohodki delavcev, ki so razporejeni na delo v Iraku, 2,4 višji od tujakšnjih za enako delo, vendar so jih že na začetku preračunali v dolarje. Zaradi izredno rastoče cene dolarja v primerjavi z dinarjem, so zdaj že 3,5 do 3,7-krat višji od domačih osebnih dohodkov. Zato zdaj razmišljamo o tem, da bi bil osebni dohodek v tujini obračunan v dinarjih, v dolarjih pa izplačani po trenutni vrednosti v primerjavi z dinarjem. Del osebnega dohodka naj bi izplačevali tudi v dinarjih. Tako na primer tedaj, ko je delavec na letnem dopustu in je doma. Pri vseh režijskih delavcih naj bi v bodoče stimulativen del osebnega dohodka povežali s tem, koliko je bilo res narejenega v primerjavi s planom. Če bodo zamujali se jim bo to torej krepko poznalo. Med drugim pa naj bi odpravili tudi dodatek za nočno delo, saj se je že izkazalo,

Doslej smo govorili o kratkoročnem združevanju denarja, ki je v našem sozdu utečeno, čeprav morda ne docela izkoriščeno. Drugačna zgodba pa je z dolgoročnim združevanjem.

Nismo še našli pravega ključa za dolgoročno združevanje denarja

Pri dolgoročnem združevanju smo doslej naredili bore malo čeprav imamo temeljni samoupravni sporazum o združevanju sredstev, ki predvideva združevanje na dohodkovnih osnovah, in ukinja kreditni odnos pravi Lojze Kosi.

V zadnjem letu je uspela akcija za združitev nekaj nad 50 milijonov dinarjev za obratna sredstva, zdaj pa je v obravnavi sporazum o združevanju denarja za novo računalniško opremo. Tozdi bodo morali letos zbrati zanj okrog 60 milijonov dinarjev.

Bilo pa je tudi nekaj primerov, ko za posamezne naložbe niso združevali denarja vsi tozdi, pač pa le nekateri. Tako so zbirali denar za Ljubarjevo tovarno armatur v Ivančni Gorici, za Itakovo tovarno v Ljubljani in že prej tudi za Ten.

Do leta 1973 je imel IMP avtomatično združevanje okrog 30 odstotkov akumulacije za skupno naložbo. Potem smo ta avtomatizem ukinili in prešli na interesno združevanje, ki prav gotovo prinaša novo kvaliteto v družbenoekonomski odnose. Zal pa še nismo našli učinkovite metode za takšno združevanje. Ko govorimo načelno o združevanju za določen objekt, ga vsi podpiramo, čim pa naredimo ključ, koliko naj posamezen tozdi tudi plača, se začno pojavljati razni ugovori in izgovori, pravi Lojze Kosi.

Sprejeta je tudi splošna usmeritev, naj bi določen del za vsako skupno naložbo solidarnostno združili vsi tozdi, medtem ko naj bi tisti, ki so za določen projekt neposredno zainteresirani, poleg solidarnostnega plačali še dodaten delež. Toda formule ki bi zadovoljila vse, še nismo izumili. Dokaz: Ugovori na samoupravni sporazum o združevanju o praznoreditvi združevanja sredstev za izgradnjo tovarne klima naprav.

da je v tamkajšnjih razmerah celo ugodneje delati ponoči kot pa podnevi.

Zdaj tudi v gradbeništvu ni več možno, da bi vsakdo izbiral, kje bo delal. Tako tudi za dela v Iraku veljajo nova merila — tako sedaj delavce tja kar razporedijo. Spremenili pa naj bi samoupravni sporazum in najkrajšo delovno premostitev v Iraku z zdajšnjih šest mesecev podaljšali na leto dni.

Govorili so tudi o informiranju in se dogovorili:

»Problemsko konferenco naj bi ponovili vsake tri mesece, pripravilo pa naj bi jo vedno drugo podjetje. Vsak mesec bodo obravnavali podrobno poročilo o delu v Iraku. Sklenili so namreč, da se vselej odkrito pogovorijo o delu, kritizirajo ugotovljene pomanjkljivosti in se domenijo, kako jih bodo odpravili tako na gradbišču kot doma v Sloveniji. Spoznali so tudi, da bo treba dosti bolj organizirati obveščanje delavcev, ki že delajo v tujini, saj jih je tam že zdaj okoli tisoč.«

Naša Interna banka sodeluje seveda tudi z bankami in to predvsem z Ljubljansko banko — Gospodarsko banko Ljubljana ter Jugobanko Ljubljana. Posamezni tozdi se povezujejo tudi z drugimi bankami na svojih območjih, toda pretežen del vendarle odpade na Ljubljansko banko — Gospodarsko banko Ljubljana.

Od te banke dobivamo kredite za pripravo izvoza, izvoz in občasno za montažo. To so kratkoročni krediti. Najemamo pa tudi dolgoročne kredite za prodajo serijske opreme in tudi za nekatere naložbe v osnovna in obratna sredstva (Ten, HVA, Itak pred časom Dvigalo).

Kreditni so se podražili!

Kreditni so se podražili, saj so dvorezno orožje in tisti, ki jih ne uporabljajo preudarno, se lahko tudi opeče. Krediti za pripravo izvoza in izvoz so izjemna zaradi ugodnih pogojev, saj so oblika pomoči, ki jo daje družba izvozno usmerjenim organizacijam. Drugače pa je nevarnost, da tozdi zaradi neustrezne strukture finančnih sredstev zabrede v težave.

Položaj bo še slabši, saj so banke zdaj povečale splošno obrestno mero z 12 na 16 odstotkov, torej kar za tretjino. Zaradi tega bo morala povišati svoje obrestne mere za kredite tudi Interna banka, saj ne more plasirati denarja ceneje, kot ga sama pridobiva zunaj.

Položaj za najemalce kreditov se je torej poslabšal. Obenem pa so povišali obresti na vloge. To naj bi tozde s trenutno razpoložljivimi sredstvi spodbujalo, da bi denar združevali in se odpovedali takojšnjim potrošnji. Pa bo res tako? »Bo, če bo inflacija zares ostala v napovedani meji petnajstih odstotkov,« pravi Lojze Kosi. »Ob podobni inflacijski stopnji, kot jo imamo sedaj, pa tudi povišane obresti ne bodo noben magnet za vlagatelje.«

Nelikvidni zaradi zidov

Kar se likvidnosti tiče naša Interna banka vse od ustanovitve v letu 1978 ni imela večjih problemov. Toda če je bil IMP kot celota vedno likviden, to ne pomeni, da niso imeli posamezni tozdi občasno težav. Izkušnje kažejo, da sta za nelikvidnost predvsem dva vzroka:

Najpogosteje zabredejo v nelikvidnost tozdi, ki so gradili nove tovarne s slabo strukturo virov (beri: najemali preveč kreditov pod neugodnimi pogoji). Amortizacija lahko odplača investicijo najprej v petdesetih letih, kredite pa je treba vrniti dosti prej. Brez težav se bo torej izplačala naložba, ki ustvarja novo vrednost. Sami zidovi pa nove vrednosti ne ustvarjajo, ampak jo ustvari kvečjemu tehnologija. Med tistimi, ki so bili ali so še nelikvidni zaradi odplačila kreditov so Panonija, Blisk, Elektrokovinar, ISO, TIO in Dvigalo.

Nekateri tozdi pa imajo ponavljajoče se težave z likvidnostjo zaradi ciklusov v nabavi in prodaji. Skip, na primer, mora kupovati traktorje in hidravliko na zalogo, kar mu veže denar. Za Panonijo pa se oktobra začno suhi meseci, ko se prodaja kmetijskih izdelkov ustavi in nato do pozne pomladi polnijo skladišče. Toliko o dinarjih, zdaj pa še o deviznem poslovanju.

Interna banka je prevzela devizno poslovanje od Inženiringa julija 1980, vendar brez tistega dela, ki se nanaša na investicijska dela v tujini. Pri investicijski dejavnosti v tujini sodeluje Interna banka le s tem, da pridobiva garancije poslovnih bank in veže prosta devizna sredstva posameznih projektov.

Devizno poslovanje teče preko Ljubljanske banke — Gospodarske banke Ljubljana in

Jugobanke Ljubljana.

S temeljnim samoupravnim sporazumom smo se v IMP dogovorili, da bomo imeli pri poslovnih bankah skupne devizne račune za posamezne vrste deviz, Interna banka pa sproti po vsaki spremembi izdaja interne izpiske o gibanju deviz za posamezne tozde.

Ob tem je očitno, da imamo v IMP še delovne organizacije in tozde, ki premalo naredijo za izvoz, čeprav ne porabijo mnogo deviz. To so: IKO, Klima Celje, Panonija, tozdi Zastopstva in do nedavno Dvigalo.

V Interni banki skušamo skupaj reševati še en problem, ki se je letos zaostril. Dobavitelji reproductivskega materiala (vse vrste pločevine, baker, elektromotorji, barve, laki) zahtevajo vse več deviznega združevanja. Ocenjujemo, da imajo naši tozdi skupno še za 8 do 10 dolarjev takšnih zahtev. Toliko deviz najbrž ne bomo mogli zagotoviti v okviru načrtovanih deviznih sredstev. Zlasti v težkem položaju so tiste delovne organizacije, ki ne izvažajo ali pa izvažajo, vendar, prislužijo z izvozom manj deviz, kot jih zdaj terjajo njihovi dobavitelji.

Devizna likvidnost IMP-ja kot celote doslej ni bila nikoli problematična. To je predvsem zaslug del, ki smo jih pridobili v Iraku pod ugodnimi pogoji. Toda ne smemo misliti, da bodo pogoji ostali tudi vnaprej enaki. Brali smo lahko informacije, ki kažejo da bo v Iraku težje dobiti delo in da se bodo pogoji tudi poslabšali pogoji plačila, opozarja Lojze Kosi.

Reorganizacija Tena

Dva tozda iz enega — in po dve kadrovske ter računovodske službi

Formalni postopek organizacije obeh novih temeljnih organizacij, ki bosta nadaljevali in razvijali dejavnost dosedanje TOZD TEN, se bliža koncu.

Na referendumu dne 25. 2. 1981 so se delavci jakotočnega in delavci šibkotočnega dela TOZD TEN odločili, da se organizirata dve novi temeljni organizaciji.

Nato je stekel postopek delitve premoženja in priprave samoupravnih splošnih aktov, ki jih delavci morajo sprejeti ali k njim pristopiti. Vzporedno je tekla tudi zaključna razprava glede organizacije obeh TOZD.

Samoupravljalci so se odločili za organizacijo lastnih finančno računovodskih in kadrovske funkcije, ne glede na predlog iz laboratorija o reorganizaciji TOZD TEN in ne glede na stroške, ki tako organizacijo spremljajo. Smatrali so, da bo na ta način bolje zagotovljeno načelo nadzora nad ustvarjanjem in razporejanjem dohodka ter delom v TOZD.

Svoje prepričanje so uzakonili tudi v samoupravnih splošnih aktih DO in TOZD, ki so jih sprejeli oziroma k njim pristopili na referendumu dne 15. 2. 1982. Po izvolitvi delavskih svetov obeh TOZD bodo vse moči delavcev nekdanjega TOZD TEN usmerjene v realizacijo plansko zastavljenih ciljev.

BORIS KRIST

Kaj storiti? Po njegovem bi morali del osebnih dohodkov našim delavcem na tujem izplačevati v dinarjih. Ne le, da bi tako prihranili devize, pač pa bi nam SISEOT tisti del osebnih dohodkov za delavce na tujem, ki bi jih izplačali v dinarjih, priznal kot devizni priliv, se pravi, da bi nam

pripadalo 65 % te vsote.

Nad tem naši monterji na tujem ne bodo navdušeni toda kot kaže, ne bomo sami. Tudi druge organizacije, ki so v podobnih problemih, ne vidijo druge rešitve, kot da uvedejo tako plačevanje delavcev na gradbiščih v tujini.

LOJZE JAVORNIK

DO IZIP TOZD INŽENIRING IZVOZ UVOZ

V skladu s Pravilnikom o zadovoljevanju stanovanjskih potreb za stanovanjska vprašanja TOZD Inženiring — izvoz-uvoz objavlja naslednji

RAZPIS

o potrebah delavcev TOZD po dodeljevanju kreditov za individualno gradnjo, adaptacijo ter nakup stanovanja.

Vloge morajo vsebovati naslednje podatke:

1. ime in priimek ter rojstne podatke
2. stalno bivališče
3. stanovanjske razmere delavca in njegove družine
4. socialne in zdravstvene razmere
5. premoženjsko stanje delavca
6. pomembnost delavčevega poklica — povprečni delovni prispevek
7. delovna doba
8. namen kredita (novogradnja, adaptacija, nakup stanovanja).

Komisija bo obravnavala samo prošnje, ki bodo imele priloženo vso potrebno dokumentacijo.

Vse zainteresirane prosimo, da do 15. 4. 1982 oddajo pismene vloge v tajništvo TOZD Inženiring — izvoz-uvoz, Titova 37, Ljubljana.

Delovna skupnost DO EMOND Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA prosta dela in naloge POMOŽNE KUCHARICE v centralni kuhinji

Pogoji:

- osemletka, kuharski tečaj (PK)
- tečaj iz higijenskega minimuma
- znanje ravnanja s pomivalnim strojem
- ustrezne zdravstvene sposobnosti za delo v kuhinji
- 1 leto ustreznih delovnih izkušenj

Pismene vloge s kratkim življenjepisom, podatki o dosedanjem delu in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Splošno-kadrovske sektor DS DO EMOND, Ljubljana, Vojkova 58.

Komisija za družbeni standard in stanovanjske zadeve

TOZD MONTAŽA KOPER

je na podlagi določil 58. člena Pravilnika o zadovoljevanju stanovanjskih potreb na svoji seji dne 16. 2. 1982 sprejela sklep o razpisu

NATEČAJA

za zbiranje prošenj za stanovanjska posojila in za pridobitev stanovanjske pravice.

Delavci morajo v svojih prošnjah navesti ali priložiti poleg osnovnih podatkov: imena in priimka, rojstnih podatkov, stalnega prebivališča, delovne dobe, še naslednje:

1. za nakup stanovanja — kupoprodajno pogodbo ali dokazilo o rezervaciji stanovanja — dokazila o lastnih sredstvih
2. za novogradnjo, adaptacijo, popravilo, dozidavo, nadzidavo stanovanjske stavbe oziroma revitalizacijo stanovanja — gradbeno dovoljenje oziroma drugo ustrezno dokazilo občinskega upravnega organa — predračunsko vrednost — dokazilo o lastni udeležbi

3. za pridobitev stanovanjske pravice:

- opis stanovanjskih, socialnih in zdravstvenih razmer
- premoženjsko stanje

Višina sredstev, ki se v tem natečaju razdeli znaša 3.900.000 din. Sredstva bodo na razpolago:

1. 3.500.000 din — januarja oziroma februarja meseca leta 1983 iz vezanih sredstev pri SPLOŠNI BANKI KOPER
2. 400.000 din takoj iz sklada skupne porabe

Rok prijave je do 15. aprila 1982 leta.

Prošnje z ustrezno dokumentacijo pošljite ali osebno izročite v splošno-kadrovske službi TOZD v Koprno, ulica 15. maja 4. Delavci, ki so prošnje oddali pred tem natečajem morajo prošnjo uskladiti s pogoji natečaja.

Predsednik komisije za družbeni standard in stanovanjske zadeve
Pucer Boris I. r.

KAJ DELA IN KAJ NAČRTUJE NAŠ SINDIKAT • KAJ DELA IN KAJ NAČRTUJE NAŠ SINDIKAT • KAJ DELA IN KAJ NAČRTUJE NAŠ SINDIKAT

Usklajene osnovne osebne dohodkov za enaka dela v različnih tozdih bi več prispevale k enotnosti kot relativno razmerje, ki se ga nihče ne drži

O delu pretežnega dela sindikalnih konferenc smo pisali v februar-ski številki Glasnika, v tej številki pa pogledimo, kaj je bilo delo konferenc sindikata doslej in kakšne naloge so si konference zadale za letos v DO Emond, DO IZIP in v DO IKO, ki so nam zadnje poslane materiale, za katere smo pisano zaprosili njihove predsednike že pred par meseci.

Gospodarska problematika in uredničevanje stabilizacijskih ukrepov sta bili glavni področji dela sindikalne konference tudi v DO Emond. Gospodarska stagnacija s posebnim oziranjem na investicijsko stagnacijo jim povzroča obilico skrbi in nevšečnosti. Te se najbolj kažejo na področju dvigalogradnje, kjer je že lani prišlo do bistvenega izpada pri realizaciji pogodb in s tem tudi dela.

Nemalo problemov izhaja tudi iz zagotavljanja surovin in elektromaterialov tako doma kot v tujini. Specifična anomalija domačega tržišča, ki zahteva velika najetja deviznih sredstev in pravic, načeloma za Emond ne bi smela biti problem, vendar močna izvozna dejavnost te delovne organizacije nima ustreznega vpliva na pridobivanje uvoznih zneskov, ki se razdeljujejo v okviru SOZD IMP na skrivnostni način. Konferenca sindikata se neposredno in pa tudi po svojih osnovnih organizacijah loteva teh problemov s popolnoma jasnega stališča, da je le to osnova za blaginjo združenega dela in združenih delavcev.

V konkretni gospodarske in stabilizacijske probleme se vključujejo z neposrednim delom ter s svojim vplivom po najboljših močeh prispevajo k čim hitrejšemu in boljše reševanju konkretnih vprašanj.

Pri tem zanjejo zgledne uspehe, vendar pa jim tudi s porazi ni prizanešeno. Zlasti je to boleče tam, kjer bi se morala z vidika ekonomičnosti poslovanja, dobre organiziranosti in čim višjega dohodka uveljaviti kakšna samoupravna organizacijska rešitev. V posameznih primerih se dogaja, da se na tem področju uveljavijo subjektivne sile, ki nimajo nobene zveze z vestnim gospodarjenjem, prav tako pa s samoupravljanjem in racionalnostjo. Namen konference te DO, je tem silam nuditi določen odpor.

Težave TOZD DVIGALO so za konferenco sindikata DO Emond prioriteta naloga. Pri tem konferenca sindikata usklajuje stališča in akcije tako na področju čisto gospodarskih ukrepov, kakor tudi na področju naporov za zagotovitev socialne varnosti delavcev TOZD DVIGALO. Kot svojo pomembno nalogo si je že konferenca v letu 1981 zastavila nujno potrebo po odločnejši in vsebinsko polnejši akciji, saj se postopek sanacije TOZD DVIGALO vse preveč odlaša in se naloge prelago za enih na druga ramena. Pri tem pa osnovna naloga — sanirati TOZD DVIGALO — ne napreduje. Nesporno je, da mora biti predvsem želja in namen delavcev TOZD DVIGALO, v sanaciji uspeti. Pri tem konferenca skuša s svojim vplivom doseči večje sodelovanje in pripravljenost za pomoč tudi zunaj DO Emond — na SOZD in občini.

V postopku reorganizacije TOZD TEN, v katerem se je le-ta razdelil v dva nova tozda, je konferenca sindikata spremljala dogajanja ter skušala s svojimi stališči usmerjati postopek k racionalnosti. Pri tem je tesno sodelovala s strokovnimi službami TOZD in DO. Načelo racionalne organizacije in ekonomičnosti poslovanja se sicer ni uveljavilo v polni meri, vendar so delavci TOZD TEN le dosegli soglasje o bistvenih vprašanjih ter zagotovili pogoje za čimprejšnji začetek rednega dela in poslovanja. V novo nastalih tozdih se bo lahko poslednjeje uveljavilo načelo do-

brega samoupravnega gospodarjenja in tako pripeljalo celotni postopek k kvalitetnemu koncu.

Eno od pomembnih področij dela konference sindikata je bila tudi borba za uveljavitev proizvodnega in kreativnega dela ter zagotovitev življenjskega minimuma delavcev z najnižjimi osebnimi prejemki. V pripravah aktov je konferenca vedno znova zadevala ob bistvene probleme, ki so zahtevali čas in dobro strokovno pretehtanost.

Eno od pomembnih področij v tej delovni organizaciji in tudi v sestavljeni organizaciji je usklajevanje osebnih dohodkov v enakih ali podobnih dejavnostih. Glede tega se je utrdilo prepričanje, da je to ena bistvenih nalog sestavljene organizacije in strokovnih služb na njenem nivoju. Vse od leta 1979 obljubljane skupne osnove in merila delitve sredstev za osebne dohodke SOZD IMP so se začele premikati šele v zadnjem času in rezultata ni mogoče kaj kmalu pričakovati. Na ta način se nespornosti in večni očitki o neuskklajenosti osebnih dohodkov v podobnih dejavnostih SOZD IMP nadaljujejo. Najbrže bodo skupne osnove bistveno pomembnejši faktor enotnosti sistema SOZD IMP, kakor pa je to lahko enotna vrednost RR-1, ki se je nihče ne drži.

V mandatnem obdobju članov samoupravnih organov, delegacij in drugih teles, ki se pravkar izteka, je konferenca sindikata precej delala na zagotavljanju motivacije delegatov k boljše delu in večji zavzetosti za stvar. Nesporno je, da je najboljša stimulacija za večjo zavzetost prav uspeh dela. Večkrat pa delegati v samoupravnih organih, delegacijah in drugih telesih ne vidijo rezultatov svojega dela ali celo takih rezultatov sploh ni. Tako stanje seveda spodbuja odpor do takih funkcij ter do dela v teh telesih in delegacijah. Ista problematika se kaže tudi na področju delovanja delavcev v okvirih družbenopolitičnih organizacij. Le z uveljavitvijo dela organov delegacij in organizacij je mogoče pričakovati večjo zainteresiranost članov teh teles in tudi boljše rezultate. Pot k razvoju samoupravnih socialističnih odnosov je torej edina možna skozi uspehe organov, delegacij in organizacij. Delo na tem področju, ki čaka sindikalno konferenco, je obsežno, zahtevno ter ni pričakovati, da bi bilo kmalu zaključeno.

Nemalo uspehov je konferenca sindikata požela na področju drugih aktivnosti, kakor so šport, rekreacija, kultura ipd. Emond je tu dosegel visoko stopnjo enotnosti in njegovi rezultati niso naključja. Ne kaže prezreti četrte zaporedne zmage na zimskih igrah SOZD IMP, ki je preprost rezultat kompliciranega dela na tem področju. Vsekakor pa se je uveljavilo v tej konferenci stališče, da so športno-rekreativne dejavnosti in zlasti tekmovanja pomemben del sindikalnega dela, ki mu je potrebno dati primerno težo ter ga vsekakor podpirati.

Sistem usmerjenega izobraževanja naj bi dal našemu gospodarstvu bolj prilagojene in torej boljše delavce. Na področju izobraževanja in usposabljanja štipendistov DO Emond, elektrostroke v Ljubljani se pojavljajo dokajšnje pomanjkljivosti glede zagotovitve fizičnih možnosti izvajanja usmerjenega izobraževanja. Še vedno elektro stroka nima svojega domicila in so predlogi vse premalo prete-

htani ter ne upoštevajo dejstva, da je le šest mesecev do pričetka pouka v delavcih tehničnega pouka, kabinetih in v proizvodnji sami. Emond kot celota je pokazal ustrezno zainteresiranost in pripravljenost urediti del tega izobraževanja, ki ga zadeva. Konferenca sindikata je budno spremljala dogajanja oziroma opustitve in bo v letu 1982 morala nujno s politično akcijo nadomestiti morebitno pomanjkanje navdušenja upravnih organov samoupravnih interesnih skupnosti. Kvalitetno izobraževanje štipendistov je za vsako organizacijo življenjska nujna.

Konferenca sindikata DO Izip je imela v minulem mandatnem obdobju trinajst rednih sej, na katerih so člani konference obravnavali in usklajevali stališča sindikata tozdov oz. DS v DO Izip, koordinacijskega odbora sindikata ozida in občinskega sveta ZS občine Bežigrad. Komisija je imela 17 članov, ki so bili razdeljeni na štiri komisije in sicer na komisijo za uveljavljanje delegatskega sistema, komisijo za družbenoekonomske odnose, komisijo za družbeni standard delavcev ter komisijo za šport in kulturo.

V začetku leta 1980 in 1981 so sprejeli program dela in finančni plan za navedeni leti. V program dela so bile vpete vse akcije, organizirane na nivoju delovne organizacije oz. konference sindikata.

Tako so iz sprejetega programa za leto 1980 uresnili naslednje naloge: Podpirali so stališča sozda na področju izvajanja stabilizacijskih ukrepov. Sodelovali so pri obravnavi in sprejemanju vseh planskih dokumentov. Med delegati ZZZ in SIS so izvedli anketo o delu delegatov. Vse delegate so poslali na enodnevni seminar. Sodelovali so pri izvedbi referenduma o samoupravnih aktih DO Izip.

Izdelali so program aktivnosti izvršnih odborov osnovne organizacije sindikata za področje splošne ljudske obrambe in družbene samozščite. Izvršni odbori sindikata so si izdelali obrambne načrte za sindikate tozdov oz. delovne skupnosti.

Konferenca je obravnavala in podpirala kandidature Franca Kumšeta za generalnega direktorja sozda. Obravnavala je delo predsednika delavskega sveta DO Izip in ga predlagala še za eno mandatno obdobje. Predlagala je arbitre za delo v notranji arbitraži sozda. Organizirala je tekmovanje v veleslalomu med tozdi in DS DO Izip. Sindikat tozda iz te DO se je s svojimi smučarskimi ekipami udeležil zimskih športnih iger na nivoju sozda. Februarja se je 42 krvodajalcev odzvalo na krvodajalsko akcijo. Aprila se je sindikat na nivoju DO udeležil proslave ob 60 letnici železničarske stavke. Junija je bil sindikat DO Izip pokrovitelj tekmovanja v malem nogometu za sozd IMP ter organiziral skupno proslavo in obdaritev otrok za dedka Mraza.

Lani pa so uresnili te naloge: Februarja so organizirali izbirne tekme v veleslalomu med tozdi v DO Izip.

Marca so se udeležili zimskih iger sozda. Prav tako marca so se krvodajalci udeležili krvodajalske akcije. Nadalje so imeli marca letni članski sestanek na Arehu ter ob tej priložnosti obiskali tozd Alchrom Ruše in si ogledali njegov proizvodni program. Aprila je bil sindikat te DO pokrovitelj šahovskega turnirja. Na konferenci sindikata so obravnavali osnutek resolucije za III. kongres samoupravljalcev, obravnavali in sprejemali ocene lastne prakse in družbenoekonomskih odnosov, obravnavali predkongresno dejavnost in delo

delegatov na III. kongresu samoupravljalcev, programe aktivnosti izvršnih odborov OOS tozdov in pripravah na III. konferenco sindikata. Evidencialno so kandidate za delegate družbenih funkcij, predlagali delegata za skupščino Kluba samoupravljalcev. Udeležili so se letnih športnih iger v Ivančni Gorici v vseh športnih panogah z moškimi ekipami. Za dedka Mraza so enotno obdarovali otroke delavcev DO IZIP. Predlagali so delegate organov upravljanja, se dogovorili o pripravah na letošnje volitve, nenazadnje organizirali izbirno tekmovanje v veleslalomu ter se udeležili IV. zimskih iger IMP v veleslalomu in tekih na smučeh.

Ob zaključku leta 1981 pa so na nivoju DO IZIP organizirali družabno srečanje.

V celotnem mandatnem obdobju je konferenca sindikata pri izvajanju akcij sodelovala s koordinacijskim odborom sindikata sozda in z Občinskim svetom ZSS bežigradske občine. Na vse seje konference so vabili direktorja DO IZIP, občasnno pa tudi predsednika delavskega sveta DO IZIP. Konferenca je v mandatnem obdobju v glavnem izpolnila družbenopolitične aktivnosti, ki si jih je začrtala v programih za obe minuli leti. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa le nekaterih skupnih akcij ni uresničila.

V programu za letos je konferenca sindikata te DO svoje delo usmerila v pet glavnih področij: v družbenoekonomsko, družbenopolitično, v področje življenjskih in delovnih pogojev delavcev, splošne ljudske obrambe in družbene samozščite, v področje kulturnih, športnih in družbenih aktivnosti.

Na družbenoekonomskem področju bo konferenca sindikata tekoče spremljala analize gospodarjenja tozdov ter si prizadevala za nadaljnje dograjevanje družbenoekonomskih odnosov, predvsem na področju sistema delitve po delu.

Na družbeno političnem področju bo konferenca poskrbela za strokovno usposabljanje vseh članov izvršnih odborov OOS in konference sindikata, kot to zahtevajo občinski, mestni in republiški organi ZSS.

Sodelovala bo v akciji za boljše delovanje delegatskega sistema. Zavzemala bo stališča za usmerjanje politične akcije ob pripravi pomembnejših samoupravnih splošnih aktov na nivoju DO. Obravnavala in zavzemala bo tudi stališča do pomembnih sklepov občinskih, mestnih, republiških in zveznih organov zveze sindikatov. Stalno bo sodelovala z izvršnimi odbori osnovnih organizacij sindikata in s koordinacijskim odborom sindikata sozda ter z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi na nivoju DO IZIP, tozdov oz. delovne skupnosti DO IZIP.

Na področju življenjskih in delovnih pogojev delavcev bo delo konference posvečeno tudi skrbi za socialno varnost delavcev, za reševanje skupnih potreb družbenega standarda (počitniški domovi), za rekreacijo delavcev.

Na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozščite bo skrbela za usklajenost in ažurnost obrambnih načrtov, informirala člane konference o nalogah iz obrambnega načrta delovne organizacije IZIP ter jih seznanjala o pomembnosti družbene samozščite in vloge sindikata na tem področju.

Konferenca sindikata bo aktivna tudi na področju skupnih akcij na nivoju DO IZIP in tem, da bo zavzemala stališča o zagotavljanju pogojev za delovanje kulturnih in športnih aktivnosti (pevski zbor, planinsko društvo,

letne in zimske športne igre sozda, na nivoju sozda, enotna stališča ob praznovanju 8. marca, obdaritvi otrok za Novo leto na nivoju DO IZIP in koordinacijskega odbora sindikata sozda. Skrbela pa bo tudi za čimvečjo udeležbo na krvodajalski akciji, na družabnem srečanju tozdov in delovne skupnosti v DO IZIP za Dan IMP.

V DO IKO se je konferenca sindikata vključila v pripravo na kongrese ZKS in ZSS, katerih stališča in usmeritve morajo prispevati k nadaljnjemu uredičevanju celovite vloge in nalog sindikata na področju samoupravljanja, dela in gospodarjenja.

V preteklem mandatu je konferenca aktivno spremljala in koordinirala delo v pripravah srednjeročnih planskih dokumentov za obdobje 1981—1985 v TOZD, DO, SOZD. Redno je tudi spremljala in analizirala rezultate gospodarjenja v tozdih in v delovni skupnosti DO IKO.

Na športnem področju se je zlasti zavzemala za množičnost. Ker so se delavci iz te delovne organizacije aktivno množično vključevali v športna tekmovanja nja sozda, je delovni organizaciji IKO zaupano pokroviteljstvo zimskih športnih iger sozda v prihodnjem letu.

Konferenca je vzpodbujala izobraževanje delavcev v nepo-

sredni proizvodnji.

Kreativno je sodelovala pri spremljanju pravilnika o osebnih dohodkih delavcev v neposredni proizvodnji ter uspešno sodelovala pri organiziranju novih tozdov, ki sta se organizirala v prejšnjega tozda Trata.

V nadaljnjem utrjevanju samoupravnega položaja delavcev bo konferenca vzpodbujala delo osnovnih organizacij sindikata pri konkretnih nalogah za izboljšanje samoupravnih odnosov v OZD. Še več skrbi, kot doslej, bo posvečala izobraževanju in opravljanju samoupravljalških funkcij prek udeležbe na seminarjih občinskega sveta ZSS občine Šiška. Dosledno bo izvajala sklepe vseh konferenc ZSS.

Povečala bo skrb za kulturni šport in rekreacijo, za delovne pogoje človeka, reševala socialno ogrožene žene, vplivala na organe samoupravljanja, da bodo zaposlenim omogočili delo z novimi programi.

Kot glavno nalogo pa si je konference sindikata DO IKO nalozila dokončno izdelavo novega ustreznega pravilnika o nagradah vanju po delu.

Dokončno bo izpeljala priprave na volitve delegatov v skupščine DPS, skupščine sivoj v samoupravne organe tozdov DO in sozda.

MARIJA PRIMC

Najbolj pomembno je, da ne manjka dela

To so povedali oz. napisali predstavniki sindikalnih konferenc. Da bi slišali še z nekaterimi navadnimi člani sindikata, kako oni gledajo na dejavnost svojih organizacij in vlogo sindikata nasploh. Takole so povedali...

»Ja, vsekakor je čutiti dejavnost našega sindikata,« pravi Franc Bašelj, ključavničar v tozdu Itak. »Organizirali so na primer več izletov. Na vseh sicer nisem bil, vendar sem šel lani s sindikatom v Drvar, predlanskim pa smo šli v Beograd, kjer smo bili tudi na Titovem grobu. Sindikat je nekajkrat organiziral tudi ogled predstav v Slovenskem gledališču v Trstu. Bila je tudi predstava in obdaritev otrok v Iivotski dvorani. Moj sin je sicer že odrasel, zanj seveda to ni, ampak kolegi, ki imajo majhne otroke, pravijo, da je bilo lepo. V zadnjem času pa so v ospredju priprave na volitve.«

Pravite, da ste bili samo na nekaterih izletih. Zakaj niste šli na vse?

»O saj, rad grem, ampak vedno ni časa.«

Izleti, dedek Mraz in podobno so del železnega repertoarja sindikalne aktivnosti, vendar to seveda ni vse. Pomeniva se še o političnem delu. Kako vi osebno gledate nanj? Bi rekli, da je za vas bolj pomembno to, kako teče vaše konkretno delo, ali vas morda bolj zanima širša družbenopolitična problematika?

»Bolj me zanima to, da moje delo dobro teče, predvsem, da imam dovolj dela in seveda, da za svoje delo nekaj dobim.«

Tozd Itak ima zaenkrat dovolj dela, čeprav ga marsikateremu drugemu tozdu v naši sestavljeni organizaciji primanjkuje.

»Ja, to je velika tolažba. Hudo je, če zmanjkuje dela...«

Veljate za zelo dobrega delavca na svojem delovnem mestu. Se vam zdi, da lahko vsak delavec prispeva tudi predloge in ideje za boljše gospodarjenje celotnega tozda?

»Ja, vsak lahko daje predloge. Ampak...«

...Kaj? »Niso vsi predlogi dobri. Nekdo jih mora ovrednotiti in ugotoviti tisto, kaj se da narediti, kaj pa ni realno.«

Pri nas je huda prostorska stiska. Naša delavnica je tako majhna, da je težko karkoli predlagati, ker enostavno ni prostora za novo opremo ali preureditve. Nemogoče se je pogovarjati o boljši organizaciji proizvodnje, če nimaš prostora, da bi karkoli preuredil. Na srečo se bomo v kratkem preselili v novo tovarno, kjer bo dovolj prostora. Tam bo možno boljše organizirati proizvodnjo.«

Od nove tovarne si torej veliko obetate. Toda kaj če se bo prodaja toplotnih izmenjevalcev ustavila, kaj če bo treba odplačevati visoka posojila? Poznate to problematiko? Si upate trditi, da se kaj takega ne more zgoditi?

»O tem ne morem nič reči, ker te zadeve preslabo poznam?«

Ali takrat, ko ste se odločili o gradnji, niste dobili dovolj informacij?

»Saj hodim na sestanke. In tudi na naši oglasni deski visijo razni zapisniki in materiali. Toda veliko časa je treba, če hočeš vse to prebrati. Jaz pa imam normalno Skratka, v številke se nisem dovolj poglobil. Če bi se bolj zanimal za to, bi tudi več vedel.«

Če bi vam zdajle rekel nek sindikalist, da bi vas poslal na seminar, da bi se bolj usposobili v teh zadevah — bi šli?

»Saj so me že silili v šolo. Zelo velikokrat so me silili, pa nisem šel.«

Za družbenopolitično usposabljanje?

»Ne, predlagali so mi, naj bi šel na tečaje za visoko kvalifikacijo, pa nimam dovolj podlage.«

Kaj pa družbenopolitično usposabljanje?

»Kaj bi hodil v šolo? Star sem že petdeset let...«

Najbrž vam tudi prostega časa ne ostaja ravno dosti.

»Prosti čas zdaj ni več tak problem. Prej, ko sem zidal hišo, resnikoli nisem imel prostega časa. No, hiša tudi še po petnajstih letih ni povsem končana, ampak

KAJ DELA IN KAJ NAČRTUJE NAŠ SINDIKAT • KAJ DELA IN KAJ

glavno delo je le za mano. »
 »Zidali ste hišo, pravite. Ste do-
 bili kredit v delovni organizaciji.
 »Nisem ga mogel dobiti, ker
 sem začel zidati na črno. Od tašče
 sem dobil zemljo, pa sem počasi
 začel zidati, ker nisem imel de-
 narja in je bila to zame edina
 možnost, da sem prišel do strehe
 nad glavo. Če pa nimaš papirjev,
 ne moreš dobiti posojila.«
 »In zdaj — jih še vedno nimate?
 »Lokacijsko dovoljenje so mi
 dali, drugih papirjev pa še
 nimam. Če hočeš gradbeno do-
 dovoljenje, moraš plačati vse pri-
 loževke. To pa ni ravno malo de-
 narja...«
 »Toda če bi uredili dokumenta-
 cijo, bi v delovni organizaciji ver-
 jetno dobili kredit in bi dokon-
 čali hišo.
 »Jaz sem pač tak, da se nerad
 »pufam. Saj vem, da nekateri
 »delajo vse na kredit, ampak zame
 »ni. Ne vem sicer, kako je bolj
 »brav.«
 »Dvainspet let ste v tej de-
 »lovni organizaciji in v teh letih ste
 »trudili denar za stanovanjska
 »posojila pa tudi za razne druge
 »socialne pomoči. Najbrž
 »ga v teh dvainspetih letih ni
 »urovno malo nabralo. Sami, kot
 »ste govorili, niste dobili nič, ker si
 »je sami pomagajte. So pa tudi
 »poudarjali, ki razmišljajo dosti več o
 »ninem, kakšno družbeno pomoč
 »grado dobili, kot o tem, da bi si
 »di sami pomagali. Kako gle-
 »onate na te stvari?
 »Jaz na kredite in drugo so-
 »gledno pomoč nisem nikoli gledal
 »kajto, kot da nekdo dobiva moj
 »denar. Vedno sem bil za to, da se
 »prijudem pomaga. Ti, ki nimajo
 »vanovanja, pa še bolj potrebu-
 »jo pomoč. Saj če jaz ne bi dobil
 »pomoči, bi najbrž tudi varčeval za
 »stanovanje v bloku in prosil za
 »kredit.«
 »Spremeniva temo! Sindikalna
 »zimmica je že kar pojem. Ali
 »tudi vaš sindikat skrbi zanjo? Je
 »med ljudmi kaj zanimanja za
 »sindikalno ozimnico?
 »Je zanimanje in tudi sindikat
 »skrbi za ozimnico. Prek sindikata
 »nko vsako leto naročamo Etine
 »kete. Včasih je sindikat orga-
 »ziral tudi nakup jabolk, ki smo
 »sami hodili obirat na Franko-
 »vo. Tudi sam sem se včasih za-
 »zil z njimi. Lansko jesen pa
 »sindikat jabolk ni nabavil, ker je
 »lo premalo prijav.«
 »Za konec povejte še, kaj bi vi,
 »niste član izvršnega odbora,
 »redgali svojemu sindikalnemu
 »odstvu, naj naredi!
 »Nimam nobenega posebnega
 »problema. Moti me le gneča pri
 »alicah. Ampak to je spet pove-
 »no s prostorsko stisko. Zato
 »alicamo po izmenah, a je kljub
 »temu premalo prostora. In še če
 »dobiš, že pride naslednja
 »mena, da ne moreš v miru po-
 »alicati. Vendar pa je to zadeva,
 »se je v sedanjih prostorih ne da
 »rediti. Upam pa, da bo to ureje-
 »no, ko se bomo preselili v nove
 »prostore.«
 »Franc Bašelj
 »Andreja Kocjančiča, ki je zas-
 »pšen kot vodilni monter v
 »zdu Ogrevanje-vodovod, sem
 »šel na gradbišču stolpnice
 »ela. Sicer pa je v IMP-ju zapo-
 »en že 32 let in v tem času je
 »predel že lepo število gradbišč.
 »Kdo bi jih vse naštel! Zele-
 »rna Ravne, šola Maribor
 »ezno, bolnišnica v Murski So-
 »ti, zdravilišče v Topolšnici...
 »kratka, delal sem po vsej Slove-
 »iji. Nekako od leta 1960 pa sem
 »glavni na gradbiščih v Ljub-
 »ani.«
 »Delavec — član sindikata —
 »na gradbišču ima seveda precej
 »elojavne možnosti za samoupravno
 »elovanje kot delavci v tovarni
 »pisarnah.«

»Razdrobljenost je velik pro-
 blem pri organizaciji sestankov,
 saj je zelo težko dobiti skupaj vse
 ljudi. Nekateri so na oddaljenih
 gradbiščih, drugi imajo nujna
 dela...«

Dvainspet let že delate po
 gradbiščih. Se vam zdi, da je sa-
 moupavno odločanje v tem času
 napredovalo?

»Vsekakor je bil napredek.
 Danes bolj redno dobivamo gra-
 diva, ki so tudi precej boljša in
 bolj razumljiva, kot včasih. Kar
 pa se odločanja tiče, pa veste,
 kako je. Predolgi so pripravljene
 vnaprej, potem na sestanku je
 samo še roko-oro dol. Jaz še
 nikoli nisem bil v delavskem
 svetu niti v nobenem odboru,
 skratka v nobenem organu, ki
 pripravlja predloge. Vedno sem
 se držal bolj zadaj.«

Vam je žal?
 »Verjetno bi bil bolj podko-
 van v politiki in imel bi več in-
 formacij, če bi bil kdaj v katerem
 od teh organov.«

Pa se pomeniva še o eni kon-
 kretni temi, o kateri je razprav-
 ljal tudi vaš sindikat: o spre-
 membah pri delitvi osebnih do-
 hodkov! Kaj mislite o novostih,
 ki jih uvajate v Promontu?

»Mislim, da bo to res izboljš-
 šalo sistem osebnih dohodkov.
 En problem, ki ga rešujemo, je
 problem delavcev brez kvalifika-
 cij. Med temi je mnogo delavcev,
 ki imajo došti prakse in dobro
 delajo. Sam imam v skupini fanta
 ki nima kvalifikacije in je res
 dober, pa tudi deset let je že pri
 IMP, ampak s plačo ne pride ni-
 kamor. Za take delavce bo velika
 pridobitev, da bodo lahko dobili
 interno kvalifikacijo. Seveda bo
 treba prej na tečaj, teoretičnega
 in praktičnega, nato pa bodo po-
 lagali izpite. Toda potem bodo s
 pridobljeno interno kvalifikacijo
 lahko dobili tudi višji osebni do-
 hodek. V tozdu pa bomo uvedli
 tui nova dela in naloge, kar bo
 omogočilo ustrežnejšo razpore-
 ditev delavcev.«

Kaj pa menite o individualni
 stimulaciji? V Promontu zdaj
 uvajate nova merila. Poleg norm
 za količino zdaj postavljate tudi
 merila za ugotavljanje kakovosti
 opravljenega dela.
 »Mislim, da je tako tudi prav.
 Saj vemo, da lahko nekdo zelo
 veliko naredi, če hiti in nekako
 zmaže tisto, kar ima za opraviti.
 Torej je prav, da ugotovljamo
 kvaliteto in jo tudi nagradimo,
 ne pa da dobiš manj, če delaš
 dobro ampak počasneje.«

Torej ste z normiranjem dela
 zadovoljni?
 »Mislim, da so norme za naše
 delo ustrezno določene. Z nor-
 malnim delom lahko vsak doseže
 svojo normo.«

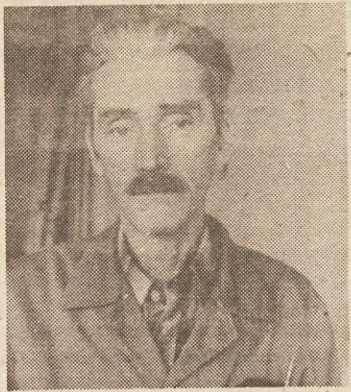
Kaj pa, če bo zmanjkovalo
 dela? Če dela ne bo, delavec ne
 bo mogel dosegati norm. Ali pa,
 če bo zmanjkovalo materiala. To
 pa sta problema, ki se zadnje
 čase vse pogosteje pojavljata.
 Ste kaj razmišljali o tem?

»Ja, o tem smo med javno raz-
 pravo precej govorili. Spraševali
 smo, kako ovrednotiti tiste ure,
 ki jih monter zgubi, če je slaba
 oskrba z materialom. Mislim, da
 bo treba najti ustrezen odgovor
 na to vprašanje, ker bo sigurno
 prišlo do takih problemov.«

Monterji delate na normo in
 pravite, da ste tako zadovoljni.
 Vemo pa, da delovne skupnosti
 nimajo norm. Kaj mislite o tej
 razliki?

»Jasno mi je, da so delavci v
 pisarni prav tako potrebni kot
 delavci na gradbišču. Moti pa
 me, ker je razlika pri nagrajeva-
 nju. Moti me, ko gledam, kako
 dela kak uslužbenec ali usluž-
 benka in to primerjam z delom
 naših fantov na gradbišču. Kajti
 ta fant mora nekaj narediti, on
 mora doseči normo. In kadar nas
 na kakšnem objektu bašejo roki,
 moraš pač drgniti kolena, dokler
 delo ni končano. V pisarnah pa je
 delo bolj lagodno: če ne bo
 danes, bo pa jutri.«

Tudi Brane Trtnik iz Montaže
 Maribor kot vodilni monter
 dobro pozna težave samouprav-
 nega in sindikalnega dela na
 gradbiščih. Vendar pravi, da se
 njegovih sodelavci niso nikoli pri-
 toževali, da bi bili neinformirani.
 Kot član izvršnega odbora
 osnovne sindikalne organizacije
 je fantom iz svoje skupine vedno

Andrej Kocjančič

povedal vse, kar je vedel o doga-
 janju v tozdu. Pa ne le svoji sku-
 pini, ampak tudi vsem drugim, s
 katerimi so delali skupaj na po-
 sameznih objektih.

»Tudi drugi člani našega izvrš-
 nega odbora so enako skrbeli za
 informiranje. Ni namreč dovolj,
 da ljudem pošiljaš zapisnike, saj
 jih mnogi sploh ne prečitajo. Z
 ljudmi se moraš pogovarjati, da
 ugotoviš njihovo mnenje. Pri
 malici ti človek pove, kaj misli o
 določenih zadevah, na sestanku je
 pa tiho. Žal vsaka skupina nima
 svojega delegata v izvršnem od-
 boru. Za tiste skupine smo dolo-
 čili sindikalne poverjenike. Toda
 občutek imam, da informiranje
 preko sindikalnih poverjenikov
 ni steklo tako, kot bi moralo.«

Kako ste informirali sodelav-
 ce? Ste sklicevali sestanke, na
 katerih ste obravnavali novice z
 izvršnega odbora?

»Ne, to je bilo povsem nefor-
 malno. Pogovorili smo se med
 malico, včasih tudi kar na gra-
 bišču, če se je mudilo. Vendar je
 bil to pogovor, kjer ljudje res
 povsem sproščeno povedo svoje
 mnenje, ne pa sestanek, kjer ne-
 hote postaneš bolj uraden.«

Zakaj ste tako skrbno pazili,
 da ste prenašali informacije so-
 delavcem? Ali zato, ker piše, da
 mora delegat obveščati svojo
 bazo?

»Ne sploh ne. Mislim, da in-
 formiranje ne more biti prisila.
 Jaz pač rad vidim, da ljudje čim-
 več vedo. To pa hočem, da po-
 sameznik ne dobi občutka, da so
 se itak nekje zgoraj že vse dome-
 nili in je čisto vseeno, kaj misliš.
 Naša sindikalna organizacija je
 zato delavce večkrat tudi anketi-
 rala, da bi ugotovili, kaj mislijo o
 določenih zadevah.«

Kdo pa je dal pobudo za tak
 način ugotavljanja, kaj ljudje
 mislijo?
 »Predsednik, Izvršni odbor jo
 je pa sprejel.«

Pravite, da ste kolegom med
 malico pripovedovali, kaj se do-
 govarjate na sestankih sindikal-
 nega izvršnega odbora. Pa so se
 sploh hoteli pogovarjati o tem?
 Se ni morda nekaterim to zdela
 malce nepriljučna tema, da bi
 zanjo žrtvovali še odmor, ki jim
 po vseh pravih pripada?

»Tu sploh ni bilo nobenih pro-
 blemov in sicer zato, ker se je
 naša sindikalna organizacija uk-
 varjala s problemi, ki ljudi zares
 živo zanimajo: z osebnimi do-
 hodki in izboljševanjem življenj-
 skih in delovnih razmer na gra-
 biščih.«

Kaj ste naredili na teh področ-
 jih?

Vsa gradbišča, kjer je predvi-
 deno, da bomo delali dalj časa,
 morajo imeti kontejnerje. Vsa so
 ogrevana. Če se le da, dobivajo
 delavci na gradbiščih tople mali-
 ce. Za večino smo jih organizirali,
 tam kjer pa to zares ni mogoče,
 prejemajo delavci bone. Dosegli
 smo tudi to, da mora biti vsak de-
 lavec že nekaj dni pred odhodom
 na gradbišče obveščen z monter-
 skim pismom.«

Je ostalo kaj nedokončanega?

»Vsega, kar smo načrtovali,
 res še nismo opravili. Dvignili
 smo relativnostna razmerja vsem
 delavcem z najnižjimi dohodki
 do vključno monterjev speciali-
 stov. Zdjaj pa delamo na tem, da
 bi popravili relativnostna raz-
 zmerja za cel tozd. Druga zade-
 va, ki je v teku, je anketa o počit-
 nikovanju: Ali naj nabavimo
 nove prikolice in kam naj jih po-
 stavimo. Ta anketa mora biti
 končana do pomladi.«

V novem izvršnem odboru
 sindikata vas ni več. Vam je kaj
 žal?

• Nadaljevanje na 9. strani

Pomenek z delavci, ki odhajajo na tuje

V Irak gredo montirat, da bodo doma zidali

Tudi v Iraku se začneja gradbena sezona spomladi. To čutimo tudi mi, saj ni tedna, ko ne bi odhajale na delo v Irak skupine naših ljudi. S kakšnimi občutki odhajajo, smo se pogovarjali z nekaterimi delavci, ki so šli delat za dolarje v februarju.

Janez Bonifarti, 23-letni kvalificirani elektroinstalater iz tozda Elektromontaža se je odločil za delo v Iraku zaradi finančnih potreb, kajti namerava si kupiti stanovanje, čeprav še ni poročen. Ko bo imel stanovanje, pa se bo poročil.

— Kako gleda na vaš odhod od doma? —

»Dekletu je nekolikanj težko, da odhajam za pol leta.«

— Kaj pa, če se pokaže potreba po delu, boste ostali dlje kot 6 mesecev?

»Če bo treba, bom najbrže ostal dalj časa. Več kot eno leto pa ne bi ostal, saj bi si rad ustvaril družino.«

— Ali že veste, na katerem objektu boste delali?

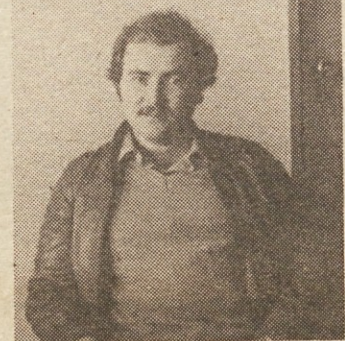
»Objekt že poznam, ker sem delal v njegovi bližini 18 mesecev.«

— Potemtakem tudi veste, kaj vas tam čaka?

»Tam seveda ni tako, kot doma, marsičemu se je treba odreči, vendar se da zdržati.«

— Kako pa bo tam z zaslužkom?

»Ta bo kar v redu, čeprav je z denarjem tako, da človek nikoli ne zasluži toliko, da ne bi mogel še več porabiti.«

Marjan Čož

Triindvajsetletni Andrej Smeraj, ki je po poklicu strojni inženir, eno leto opravil delo projektanta v tozdu OV:

»V Irak ne grem posebno rad, saj mi najbrže ne bo tako lepo, kot doma. Ker še nimam družine, bo pa zame precej lažje, kot za tiste, ki zapuščajo družino.«

Starši niso navdušeni nad mojim odhodom in nad mojo polletno odsotnostjo. Grem pa tja zaradi denarja, ker bi rad dokončal hišo, ki sem jo zgradil do tretje faze. Upam, da me bo v tem času deklica zvesto čakala.«

— Torej tudi vi že veste, kako je v Iraku?

»Vem, kje bom delal, saj sem že delal v bližini delovišča, na katerem bom sedaj delal.«

— Grete radi spet v Irak?

»Grem rad, ker me žene tja potreba po zaslužku, ki ga bom vložil v nakup stanovanja.«

— Kako boste prenašali odsotnost od doma?

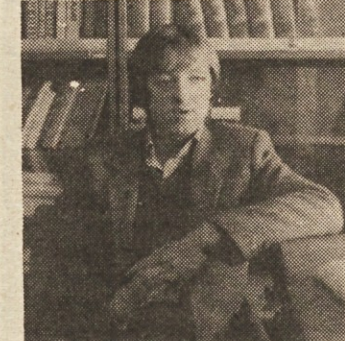
»V sedmih letih, kolikor sem pri IMP, sem bil veliko na terenu po Sloveniji in Bosni, v Ključu na objektu Tafting tepihov in na Karlovškem vodovodu.«

— Zakaj pri nas zamujate z roki pri gradnji objektov, medtem, ko v tujini tega ni?

»Na tujem je boljše organizacija dela in boljše dobava materiala, pa več se ti pozna v žepu, če presežeš normo.«

— Za koliko časa zdaj odhajate?

»Če bi imel na izbiro, koliko časa bi želel ostati, bi bil največ eno leto, kajti potem pa si nameravam ustvariti družino.«

Marjan Flegar

Marjan Čož, vodja montaže v tozdu OV, ki stopa v 36. leto življenja, je v IMP že kar 14 let. Pravi, da v Irak ne gre posebno rad. Ker pa se zaveda, da je

glede na obsežnost del v tujini enkrat vendarle treba iti, se je odločil, da gre s februarso skupino. Takole je pripovedoval: »Zaenkrat grem v Irak za 6 mesecev, za kolikor sem podpisal pogodbo, vendar mi je težko pustiti ženo in dva otroka. Lahko se bo zgodilo, da bom moral ostati tudi dalj časa, če bo tako zahtevala narava dela, kar mi seveda ne bo posebno ljubo. Sedaj grem prvič in mi je najtežje to, da ne vem, kaj me čaka v daljnem svetu. Grem pa zaradi dobrega zaslužka, s katerim bi si dokončal hišo. Družina me nagovarja, naj ostanem doma. Ko pa skupno preštudiramo situacijo, v kateri smo okoli gradnje hiše, pa pridemo do skupnega zaključka, da je ta pot najhitrejša rešitev našega stanovanjskega vprašanja.«

— Kako gleda na vaš odhod od doma? —

»Dekletu je nekolikanj težko, da odhajam za pol leta.«

— Kaj pa, če se pokaže potreba po delu, boste ostali dlje kot 6 mesecev?

»Če bo treba, bom najbrže ostal dalj časa. Več kot eno leto pa ne bi ostal, saj bi si rad ustvaril družino.«

— Ali že veste, na katerem objektu boste delali?

»Objekt že poznam, ker sem delal v njegovi bližini 18 mesecev.«

— Potemtakem tudi veste, kaj vas tam čaka?

»Tam seveda ni tako, kot doma, marsičemu se je treba odreči, vendar se da zdržati.«

— Kako pa bo tam z zaslužkom?

»Ta bo kar v redu, čeprav je z denarjem tako, da človek nikoli ne zasluži toliko, da ne bi mogel še več porabiti.«

Triindvajsetletni Andrej Smeraj, ki je po poklicu strojni inženir, eno leto opravil delo projektanta v tozdu OV:

»V Irak ne grem posebno rad, saj mi najbrže ne bo tako lepo, kot doma. Ker še nimam družine, bo pa zame precej lažje, kot za tiste, ki zapuščajo družino.«

Starši niso navdušeni nad mojim odhodom in nad mojo polletno odsotnostjo. Grem pa tja zaradi denarja, ker bi rad dokončal hišo, ki sem jo zgradil do tretje faze. Upam, da me bo v tem času deklica zvesto čakala.«

— Torej tudi vi že veste, kako je v Iraku?

»Vem, kje bom delal, saj sem že delal v bližini delovišča, na katerem bom sedaj delal.«

— Grete radi spet v Irak?

»Grem rad, ker me žene tja potreba po zaslužku, ki ga bom vložil v nakup stanovanja.«

— Kako boste prenašali odsotnost od doma?

»V sedmih letih, kolikor sem pri IMP, sem bil veliko na terenu po Sloveniji in Bosni, v Ključu na objektu Tafting tepihov in na Karlovškem vodovodu.«

— Zakaj pri nas zamujate z roki pri gradnji objektov, medtem, ko v tujini tega ni?

»Na tujem je boljše organizacija dela in boljše dobava materiala, pa več se ti pozna v žepu, če presežeš normo.«

— Za koliko časa zdaj odhajate?

»Če bi imel na izbiro, koliko časa bi želel ostati, bi bil največ eno leto, kajti potem pa si nameravam ustvariti družino.«

Marjan Čož, vodja montaže v tozdu OV, ki stopa v 36. leto življenja, je v IMP že kar 14 let. Pravi, da v Irak ne gre posebno rad. Ker pa se zaveda, da je

Konrad Štumberger

»Ja, bojim se, da bo tam po naporu delu bolj malo časa in volje za šport. Tudi možnosti najbrž niso ne vem kako dobre. Toda povsem odreči se športu nikola ne mislim. Kolikor vem, si naši precej prizadevajo, da bi uredili prostore in terene. Ko nas bo tam več, bomo najbrž lahko tudi pri športu še več naredili. Tako je tudi prav, saj šport družijo ljudi in pomaga, da lažje prestajajo domotožje.«

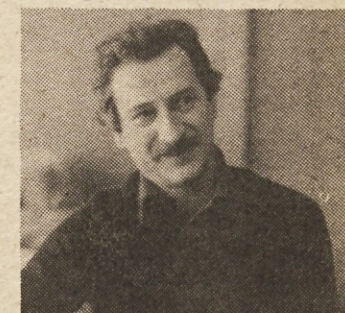
Konrad Štumberger bo imel bolj malo časa za domotožna razmišljanja, če bo seveda urednišči vse svoje načrte. V Iraku namerava namreč tudi študirati za diplomu na prvi stopnji Visoke šole za organizacijo dela. »Še dva izpita moram položiti, v Iraku pa mislim delati diplomsko delo na temo planiranja. Upam, da se bom lahko tako dogovoril na šoli.«

»V Irak grem, ker bi rad naredil vsaj en zares pošten objekt, preden bom nehal delati na gradbiščih in se preselil v pisarno,« pravi Brane Trtnik iz Montaže Maribor. »V Sloveniji in Jugoslaviji pa je položaj zdaj tak, da velikih objektov enostavno ni, niti ne kaže, da jih bomo kaj kmalu spet začeli delati. Torej je Irak zdaj za nas edina priložnost, če hočeš delati na zares zahtevnem objektu.«

Brane Trtnik je pri IMP od leta 1965. Prvo skupino monterjev je dobil leta 1971. Tudi v tujini je že delal, v obeh Nemčijah. Zadnja leta se je posvetil študiju ob delu in končal diplomsko strojno tehnično šolo. Njegova odločitev za šolanje ob delu je plod zelo treznega premisleka:

»Računam, da penzije ne bom dočakal na gradbišču, zato sem se vpisla na srednjo šolo, da bom lahko kasneje dobil delo v pisarni.«

— Iz Iraka se torej nameravate vrniti v pisarno? Ste tako že dogovorjeni?

Brane Trtnik

»O, tako konkretno pa še ne razmišljam. Nobenega datuma si še nisem določil, ko naj bi zamenjal delo. Na gradbiščih mislim delati toliko časa, dokler se bom dovolj dobro počutil. Zaenkrat namreč še nimam nobenih težav. Toda gledam tovariše in vidim, da po štiridesetem, petinštiridesetem letu praktično ni več monterja, ki ga zdravje ne bi dajalo. Monter je le pozimi na mrazu, poleti na vročem in prepihu, pa delo je težko. Vse to z leti pusti posledice. Ko bom čutil, da ne zmorem več, si bom pač poiskal lažje delo. Najbrž bom operativec.«

Toda še preden se bo to zgodilo, hoče dokazati, česa je sposobna na gradbišču. In to bo dokazal v Iraku.

MARIJA PRIMC
 LOJZE JAVORNIK

Kaj nas žuli pri usmerjenem izobraževanju

Monter se ne more vsega naučiti v razredu brez delavnice za praktični pouk

Že v preteklosti v Centru strokovnih šol v Ljubljani, kjer se je izobraževalo veliko učencev energetikov DO Emond ni bilo dovolj dobro poskrbljeno glede praktičnega pouka. Za DO Emond je pa še kako pomembno, da znajo učenci, ko se zaposlijo praktično kaj narediti. Ker kaže, da bo v novem usmerjenem izobraževanju glede praktičnega pouka še slabše, smo se o tem pogovarjali z Janezom Kržmancem, samostojnim organizatorjem izobraževanja v DO Emond, ki je tudi predsednik sveta Srednje šole tehničnih strok in osebnih storitev v Ljubljani.

— Kako gledate na izobraževanje učencev usmerjenega izobraževanja DO Emond, kar za deva praktični del pouka?

»V DO Emond smo že v začetku usmerjenega izobraževanja ugotovili da v šolah, v katerih se izobražuje 60 naših učencev (energetikov) niso zadovoljivo rešena vprašanja praktičnega učenja (osnova tehničnega pouka in praktično učenje v delavnicah). Učence imam v naslednjih šolah: v Srednji šoli tehničnih strok in osebnih storitev (dosedanji center strokovnih šol Ljubljana, Titova 78), v Gimnaziji Ivan Cankar, Šubičeva 1 in na Srednji elektro tehnični šoli Ljubljana, Vegova ulica. Praktični pouk programa usmerjenega izobraževanja ima urejen le Elektro-tehnična šola Ljubljana v Vegovi ulici. Ker smo že dalj časa ugotavljali, da se zadeve okoli praktičnega pouka ne premaknejo z mrtve točke, smo preko svojih delegatov v Posebni izobraževalni skupnosti elektro stroke ter na drugih mestih postavljali to vprašanje kot izredno pomembno, ker smo se zavedali, da iz usmerjenega izobraževanja lahko dobimo dovolj usposobljene strokovne delavce le, če se imajo ti možnost praktično usposobiti tudi pri praktičnem pouku

v šoli. Kljub našim zahtevam in pismenim opozorilom pristojnim institucijam nismo uspeli dobiti stoozstotnega zagotovila, da bodo naši učenci deležni enakega izobraževanja praktičnega pouka, kot ima to urejeno večina drugih učencev v Ljubljani. Zaradi take situacije smo zahtevali skupaj s predstavniki Centra strokovnih šol pogovor na Komiteju za raziskovalno dejavnost, kulturo in telesno kulturo skupščine Mesta Ljubljana. Na njem smo postavili predvsem zahtevo DO Emond, da mora biti učencem s področja elektro stroke (energetika) čimprej zagotovljen ustrezen praktični pouk v skladu s programom te usmeritve.

— Kako je sedaj to urejeno in kdaj se nameravajo te zadeve rešiti?

»Zagotovila, ki smo jih dobili na omenjenem Komiteju neposredno od predsednika komiteja so, da se bodo zadeve v zvezi z izobraževanjem te usmeritve (energetika) uredile. Sedaj pa se že uresničujejo. Predlagana in sprejeta je popravljena mreža šol v Ljubljani ne samo za elektro stroke, temveč tudi za druge usmeritve. V elektro usmeritvi (energetika) je v Ljubljani določena naslednja sprememba mreže šol: Gimnazija Moste-

Polje prevzame učence usmeritve energetika od Gimnazije Ivan Cankar in Srednje šole tehnične usmeritve in osebnih storitev v celoti. V Ljubljani bomo torej imeli le 2 šoli, ki bosta poučevali učence usmerjenega izobraževanja iz naše dejavnosti (energetika) in to srednjo tehnično šolo v Vegovi in Gimnazijo Moste-Polje. Šole, ki so doslej izobraževale učence v tej usmeritvi, bodo prevzele učence drugih usmeritev, kar je razvidno že tudi iz razpisa, objavljenega v Delu 23. februarja letos.

— Torej je rešena mreža šol. Kako pa je z zagotovitvijo materialne osnove za izvajanje praktičnega pouka v sedanjih šolah?

»Kljub temu, da je sedanja mreža šol bolj ustrežna kot prejšnja vsaj na področju elektro stroke (energetika), pa še vedno nimamo zagotovila, da bodo učenci drugega letnika imeli zagotovljen praktični pouk v šolski delavnici. To svojo trditve povežem z variantnimi rešitvami za Ljubljano, sprejetimi na 14. seji skupščine izobraževalne skupnosti za elektro tehnično in računalniško usmeritev SR Slovenije 29. januarja letos, ko je bil pod 3. točko obravnavan predlog obsega vpisa in razmestitve izvajanja vzgojno izobraževalnih programov v šolskem letu 1982—1983, med katerimi je bilo zapisano tole: Gimnazija Moste pride v poštev za izvajanje programa elektro energetike le v primeru, da se zagotovijo ustrezna sredstva za opremo (cca. 10.000.000 dinarjev) in po pismenem zago-

tovilu Mesta Ljubljana, da je to za obdobje najmanj desetih let.

— Kaj pa nameravate v DO Emond glede tega ukreniti?

»O tej zadevi smo že razpravljali s predstavniki družbenopolitičnih organizacij DO Emond in sprejeli stališča, ki so usmerjena predvsem tako, da bomo dali pobudo za sklic konference delegacij Posebne izobraževalne skupnosti Slovenije za ljubljansko območje, kjer bomo predstavili celoten problem in delegatom predlagali ustrezne sklepe, ki naj bi jih pozneje predložili in zagovarjali v skupščini PIS za elektro tehnično in računalniško usmeritev SR Slovenije. Na tej konferenci bi morali sodelovati tudi predstavniki občin tako Bežigrad, Moste in tudi Mesta Ljubljana.

— Kaj si obetate od te konference in kakšne konkretne rešitve pričakujete?

»Menim, da imamo delavci, ki združujemo sredstva za izobraževanje, pravico zahtevati, da se sredstva, združena v PIS elektro stroke, prvenstveno uporabljajo za reševanje materialnih pogojev za izvajanje učnih programov v elektro usmeritvi, ker sem trdno prepričan, da imajo v drugih usmeritvah usmerjenega izobraževanja mnogo boljše pogoje za izvajanje učnih programov usmerjenega izobraževanja, kot na primer v elektro stroki (energetika). Sicer pa imajo zadnje besede okoli teh vprašanj delegati skupščine PIS elektrotehnične in računalniške usmeritve SR Slovenije.

MARIJA PRIMC

Tozd IPKO: Vsak pripravnik mora v proizvodnji

Pot v pisarno vodi skozi delavnico

Pri strokovnem kadru so v tozdu IPKO Podpeč na slabšem kot mestni tozdi, zato so prišli do prepričanja, da morajo kadre sami vzgajati.

Doslej so vzgajali že tri pripravnike in sicer diplomiranega inženirja kemične tehnologije, ki je razporejen za vodjo proizvodnje poliestra, tehnika strojne smeri, ki je razporejen na delo samostojnega konструкторja, pripravnik s srednjo kemično šolo, ki je razporejena v tehnologijo priprave smol. Trenutno pa imajo pripravnika s srednjo tehnično šolo strojne smeri, ki se usposablja za tehnologa v proizvodnji kmetijske opreme.

Postopek sprejemanja in uvažanje pripravnika v delo je enak kot v drugih tozdih po zakonu, z razliko, da je v tem tozdu poudarek na proizvodnem uvajanju v delo. Večidel časa pripravniške dobe je usposabljanje pripravnika v proizvodnji. Poleg tega pa tudi za bolj odgovorna dela in opravila (skupinovodja, delovodje) za področje poliestra usposabljuje v prototipni delavnici.

Izpit za pripravnike v tem tozdu se sestoji iz sklopov vpra-

šanj in sicer: preverjanje strokovnosti, vprašanja s področja organizacijske sestave tozda, s področja samoupravne organiziranosti sozda, DO in tozda s posebnim poudarkom na poznavanju samoupravnih aktov tozda, s področja delovanja družbenopolitičnih organizacij; predvsem pa mora pripravnik poznati strokovne pravilnike, ki se nanašajo na njegovo delovno razporeditev.

Tozd tudi v prihodnje ne bo zapiral vrat pripravnikom, posebno ne tistim, ki bodo prihajali z gravitacijskega območja sedeža tozda.

V proizvodnji tozda IPKO Podpeč dela od 4. januarja letos 21-letni pripravnik s srednjo tehnično šolo strojne smeri Janez Tomšič, ki se usposablja za tehnologa v proizvodnji kmetijske opreme, s katerim sem se februarja pogovarjala:

»V tozdu IPKO sem prišel po končani vojaščini na osnovi raz-

pisa, ki je bil objavljen v Naši komuni, glasilu viške občine, na katerega sem se prijavil in uspel. Kot pripravnik sedaj delam v neposredni proizvodnji, kjer naj bi bil tri mesece, štiri mesece bom delal v tehnološki pripravi dela (v skladišču in v pripravi materiala), en mesec pa se bom seznanjal s samoupravnimi akti tozda in celotnega IMP.

— Ste bili pred začetkom pripravniškega dela seznanjeni z delom v pripravniški dobi?

»Preden sem bil sprejet sta me na razgovoru seznanila o delu v pripravniški dobi direktor tozda Lovro Rogelj in sedanji mentor Janez Čarman, vodja programa kmetijske opreme. Za pripravništvo imam program. Usmerja me mentor, pri delu pa mi svetujejo tudi sodelavci.

— Menite, da vam bo sedanja izkušnja kaj koristila pri poznejšem delu?

»Sedaj vidim, kaj vse se lahko naučim v neposredni proizvodnji, kar mi bo gotovo veliko koristilo pri poznejšem delu.

— Se vam zdi delo v proizvodnji težko, zahtevno?

»Delo, ki ga opravljam sedaj v proizvodnji, se mi ne zdi posebno težko, le pri podstavkih, kjer sedaj delam, je potrebna natančnost, previdnost, pazljivost predvsem zaradi končnih mer izdelka. Na to delo se mi ni bilo posebno težko navaditi, ker sem že tudi doma večasih kaj podobnega počel. Zaenkrat še nimam zahtevnejših del, kjer bi lahko razmišljal, kako bi postopek izboljšal, z izjemo nekaj manjših del. Pričakujem pa, da mi bodo dali tudi take naloge. Od manjših zahtevnih del je bil primer, ko bi morala s sodelavcem vrtati luknje v nerjaveča korita, pa sva delo opravila na štanci namesto na vrtnem stroju. Da pa sva to lahko naredila na štanci, sva morala narediti novo orodje, kar je terjalo precej časa. Rezultat je bil tak, da sva s postopkom na štanci porabila dvakrat manj časa, kot bi ga sicer. To se bo še bolj obrestovalo pri naslednjih enakih serijah.

— Kako sodelujeta z mentorjem in, kako ste se vključili v kolektiv?

»Z mentorjem dobro sodelujeva, seveda bova še več pozneje v pripravi dela. V kolektiv sem se lepo vključil. Sodelavci mi pomagajo in svetujejo.

— So vas že kaj vpeli v družbenopolitično delo v tozdu?

»Na občnem zboru sindikata tozda so me predlagali za člana splošne delegacije za sis.

— Ste zadovoljni s pripravniškim osebnim dohodkom?

»Zadovoljen sem, čeprav je seveda manjši, kot bo potem na mojih rednih delih in nalogah.

MARIJA PRIMC

Ljudska obramba in družbena samozaščita v Panoniji

Enote še niso usposobljene

V murskosoboški delovni organizaciji Panonija so na področju civilne zaščite na osnovi zakonskih določil že leta 1972 ustanovili štab civilne zaščite.

V civilni zaščiti je organiziranih okoli 180 delavcev, ki so vključeni v naslednje enote: enoto za obveščanje in alarmiranje, enoto za radiobiološko kemično zaščito (RBK), enoto reda varnosti, enoto za prvo medicinsko pomoč, gasilsko enoto, ter reševalno tehnično enoto. Še pred lansko pomladjo je bilo v navedenih enotah samo 49 delavcev in so bile enote namenjene le za potrebe delovne organizacije medtem ko so sedaj po določilih občinskega štaba civilne zaščite te enote namenjene za območje občine ter so zategatelj tudi številno okrepljene. Za vpoklic enot je pristojen občinski štab predvsem kar zadeva enoto RBK, prve pomoči, gasilcev in tehnično reševalno enoto. Člani enot prvotnega sestava so bili za svoje delo usposobljeni, medtem ko se bodo novi člani usposobili

Tečaji za interno kvalifikacijo

Poudarek na strokovnih predmetih

V letnem planu vzgojnoizobraževalne dejavnosti izobraževalnega centra smo med drugim planirali tudi izobraževanje delavcev IMP za interne kvalifikacije. Ta delitev izobraževanja je namreč njena delavcem (IMP), ki že več let opravljajo dela in naloge, katere pa nimajo ustrezne, oz. nikakršne izobrazbe (npr. osnovno šolo, ali pa še to nedokončano).

Naš izobraževalni center skupaj z ostalimi tozdi v skladu z njihovimi pogoji in potrebami določijo minimalne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati udeleženci — tečajniki. Pred pričetkom tečaja vsak tečajnik prejme gradivo (od svinčnika, trikotnika, zvezkov, skript, ter dobi vse informacije, da se lahko odloči, ali se bo udeležil tečaja ali ne. Tečajniki tozdom nato podpisujejo pogodbo. V njej so precizirani pogoji za tozd in tečajnika.

Na eni strani mu tozd nudi brezplačno šolanje in gradivo, na drugi strani pa se mora tečajnik udeleževati pouka in uspešno opraviti vse izpite. Tako, da po končanem tečaju prejme potrdilo, oziroma spričevalo Izobraževalnega centra IMP. V slednjem je točno formulirano kakšno obliko (interno kvalifikacijo) izobraževanja je tečajnik uspešno opravil, v kakšnem obsegu (število ur), katere predmete (snov), je poslušal in kdaj. To potrdilo je internega značaja, kar pomeni, da se ne vpiše v delovno knjižico, da nima enake veljave, kot spričevalo redne šole. Kljub temu pa seveda lahko delavec, ki je ta tečaj opravil kjerkoli v katerikoli drugi delovni organizaciji, to potrdilo predloži. Naša praksa pa kaže, da druge DO raje sprejemajo v delovno razmerje delavce (npr. monterje, varilce, izolaterje), če imajo opravljen tak tečaj kot pa če ga nimajo. Torej je med drugimi prednostmi tudi v tem pogledu tečaj koristen.

Osnovni namen teh tečajev za interno kvalifikacijo v IMP pa je, da bi delavci boljše uspešneje in kvalitetneje opravljali svoje delo. Ta namen pa menimo, dosega in sicer tako, da vsebino vsega predmeta na tečaju prilagodimo potrebam del in naloge, za katera tečajnike izobražujemo. Tečaj interne kvalifikacije vsebuje praviloma 5 splošnih predmetov (slovenščina, matematika, samoupravljanje, varstvo pri delu in psihologijo odnosov ljudi pri delu). Za splošne predmete je predvideno minimalno 50 ur (lahko več v dogovoru s tozdom).

Poleg splošnih so naslednji skupina predmetov, tako imenovana skupina znanja (tehnično risanje, strojni elementi in tehnologija materiala). Za vse tri predmete je predvideno od minimalno 60 ur do maksimalno 100 ur (spet glede na profil in potrebe tozda).

Strokovni del, oz. stroka (npr. tehnologija prezračevanja in ogrevanja — za monterje prezračevalnih in ogrevalnih naprav), pa obsega od 80 do 120 ur.

Tako obsega tečaj od minimalno 190 ur do zgornje meje, ki pa ni določena. Do tega minimalnega obsega smo prišli z razgovori, oz. pregledom vsebine in obsega teh tečajev (interne kvalifikacije), ki jih opravljajo drugi izobraževalni centri v okviru DO, ter s posvetom z vodjem izobraževanja na skupnosti za zaposlovanje Ljubljana.

Predavatelji na tečajih interne kvalifikacije so izključno strokovni delavci IMP. Oni so izdelali tudi podrobne programe in pripravili pismeno gradivo za svoj predmet.

Predavanja so v popoldanskih urah 4 ure dnevno (šolske ure). Običajno tedensko opravimo 16 ur. Za začetek pouka, oz. za vse spremembe glede urnika se stečajniki sploh demokratsko dogovarjamo. Prati tečaj za preizkuse znanja, ki jih tečajniki prav tako opravijo, ko se predavanja iz posameznega predmeta končajo. Kdor prvi ne opravi preizkusa znanja, ga lahko ponavlja; pomembno nam je, da se tečajnik nauči in da bo po tečaju lahko uspešneje opravljal svoje delo.

Doslej smo končali prvi tečaj interne kvalifikacije (za delavce tozdom, v obsegu cca. 220 ur — notranje prezračevalnih naprav). V teku pa sta dva tečaja interne kvalifikacije.

Anketa, ki smo jo opravili tečajniki, ki so končali prvi tečaj, kaže, da so bili udeleženci zadovoljni z organizacijo kvaliteto predavanja, oz. podajanja učne snovi. Menili pa so tudi da jim bo znanje pri delu zares koristilo.

EMIL SMREKAR

Janez Tomšič: »To, kar se bom naučil v proizvodnji, mi bo gotovo koristilo pri kasnejšem delu.«

ševalno enoto, za gasilce, a majo oblek.

Ker v delovni organizaciji imajo referenta za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, opravljajo delo za to področje nekateri delavci volontersko poleg svojega rednega dela.

Narodna zaščita

V tej delovni organizaciji imajo formirano narodno zaščito. Oblikovanje enot pa določa na ukaz komiteja za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Za to področje imajo obrambne načrte, ki jih ažurno dopolnjujejo. Načrte poznajo tudi tisti, ki so za to področje odgovorni.

Varnostna situacija in družbena samozaščita

O problemih na tem področju v DO razpravljajo na zbornih delavskih sestankih samoupravne delavske kontrole in v delovnih skupinah.

MARIJA PRIMC

Zakaj stane malica več, kot dobimo bonov?

Kuharji se trudijo, ampak čarati ne znajo

Venoti Centralne kuhinje v Vojkovi so naračunali, naj bi malica stala po novem 980 dinarjev mesečno. Ker pa bodo naši delavci dobili le za 800 dinarjev bonov, se sprašujejo, zakaj je malica za 180 dinarjev dražja od vrednosti bonov, ki jih dobivamo za topli obrok.

Za obrazložitev smo zato prosili vodjo enote Centralne kuhinje Jožeta Šubica. To obrazložitev je uredništvu našega Glasnika poslal Splošno kadrovskega sektorja DO Emond, ki jo objavljamo v celoti:

»Splošno je znano, da so v lanskem letu porastle cene na drobno preko 45%, med katerimi pa živila prav gotovo niso na zadnjem mestu. K navedenim podražitvam pa je treba upoštevati porast režijskih stroškov izven planiranih obsegov.

Iz skladiščne kartoteke smo izpisali podatke za našo trditev in sicer smo napravili primerjavo cen v januarju 1981 z januarjem 1982. Primerjava je napravljena za tiste artikle, ki so glavne sestavine pri kuhanju toplega obroka. Rezultati so naslednji:

Podražitev za

— sveži mesni proizvodi, klobase	33 %
— krvavice, pečenice	68 %
— vložena zelenjava	43 %
— testenine, riž, polenta	100 %
— suhi fižol	59 %
— olje mast	44 %
— sveže meso suhomesnati proizvodi, itd.	44 %

Vsi navedeni podatki so dosegljivi v skladiščni kartoteki Centralne kuhinje.

V minulem letu smo ceno tople malice dvakrat usklajevali s podražitvami, toda že pri lanskem planiranju januarja smo na svetu uporabnikov ugotovili, da je planirana cena malice in z njo povezana višina regresa za prehrano, prenizka oziroma je bila odobrena cena malice za 2 din nižja od ekonomske cene. S kasnejšim dogovorom z uporabniki smo ceno popravili; cena malice je znašala 32,50 din. V valovih podražitev pa tudi ta cena ni vzdržala, oz. bi morali okrniti normative in s tem povezano kvaliteto malic, kar pa po splošnem mnenju ni bilo sprejemljivo. V mesecu juniju smo napravili novo kalkulacijo, ki je pokazala, da bi morala cena malice znašati 35 din.

Seveda se je takoj pojavilo vprašanje, kje dobiti dodatna sredstva za pokrivanje višje cene. Moramo poudariti, da se tozdi uporabniki niso takoj znašli. Za proizvodne tozde je bila zadeva urejena, kar pa ne drži za neproizvodne (režijske) delavce, glede na družbeni dogovor. Čeprav smo akcijo pričeli že julija lani, smo sklepe o plačilu prejeli šele novembra meseca, kar je povzročilo precej težav v poslovanju v devetih mesecih.

Najrednejša primerjava porasta cen pa so ekonomske cene malice, dosežene v decembru 1981 in januarju 1982. Cena porabljenega materiala na enoto malice v navedenih mesecih znaša 29,35 din, pri tem je bilo porabljeno 0,12 kg mesa (brutto) na eno malico. K materialu pa je potrebno pristeti še 12,87 din režijskih stroškov, ki sicer pomenijo 59% vseh režijskih stroškov enote Centralna kuhinja, preračunano na eno malico.

Ostalih 41% stroškov pa enota Centralna kuhinja pokriva iz dohodka od dodatnih storitev: prodaja brezalkoholnih pijač, prodaja za interne bone, posebnih naročil, odprodaja odpadne hrane, prevozov hrane na gradbišča in bifeje TOZD, razliko v ceni za zunanje odjemalce itd.

V predlogu nove cene za 1982, ki znaša 46 din za eno malico ali 980 din mesečno, pa je upoštevana minimalna podražitev cca 9%.

Cene ostalih uslug in proizvodov pa so sestavljene na osnovi šestevke nabavna cena plus režijski pribitek. Višina pribitka za vsako vrsto jedil in uslug je vnaprej sprejeta na svetu uporabnikov.

Uporabnike uslug Centralne kuhinje smo želeli seznaniti s širšo problematiko cen in ekonomskega poslovanja naše enote, predvsem pa opozoriti na to, da se enota sama financira, da je fizičen obseg dela optimalen glede na zmogljivosti in število delavcev, da je kuharski delavec med slabše nagrajevanimi ter ne nazadnje tudi na prizadevanje vseh, da poslušamo čim ekonomičneje in kvalitetno ter to, da nismo trgovci, da prodajamo in vi kupci, da kupujete, temveč samo izvajalci dela v našem in vašem procesu proizvodnje.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi moje drage mame, se iskreno zahvaljujem OOS TOZD Elektromontaža in vsem sodelavcem za izraze sožalja in darovano cvetje.

Ciril Lenarčič

Ob smrti očeta se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji tozd Zastopstva za darovano cvetje. Posebej hvala sodelavcem, ki so ga spremili na zadnjo pot in mi izrekli sožalje.

Zofija Kavčič

Ob smrti moje mame, se iskreno zahvaljujem celotnemu kolektivu za izraženo sožalje in položitev venca na njeno krsto. Posebno se zahvaljujem svojim najbližjim sodelavcem, ki so mamu pospremili na njeni zadnji poti.

Anton Tihelj

Ob boleči izgubi mojega dragega brata Jerneja Voljca, se iskreno zahvaljujem kolektivu DS DO Klimat, sodelavcem DS DO Izip in pevskemu zboru IMP za izraze sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča sestra, žena in mama

Ob nenadomestljivi izgubi najinega dragega očeta, se zahvaljujem OOS DO Klimat ter vsem sodelavcem za darovano cvetje in izraze sožalja. Posebna zahvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Beti Tatalovič
Ivan Zajc

Kako delamo

Tudi obleka pokaže, kakšen je delavec

Predno stopimo na delovno mesto, se je treba pripraviti tudi glede na okolje in osebno počutje, kar je pogoj za uspeh. Napredek v tem pogledu je že viden, ni pa še zadovoljiv.

Pred leti smo imeli med seboj mnoge, ki so nosili delovno obleko več let, ne da bi jo kdaj oprali, kar vsekakor ni dobro vplivalo na delovno počutje in tudi uspehi so bili manjši. Morda se komu zdi to malenkost, toda tudi primerna obleka sodi med delovne pogoje. Ker so sedaj razmere gospodarjenja zahtevnejše, je prav, da smo tudi v osebnem odnosu dosledni, da je poleg ostalega tudi obleka primerna za delo, ki ga opravljamo in tudi dovolj zračna, česar umazanija ne dovoljuje. Bolj higienski se bomo tudi v družbi lepše počutili, bolj enakopravni, pa tudi čistejši se nas ne bodo ogibali. To je kar se osebnosti tiče.

In delovno okolje? Če vlada tam nered, razmetanost, smeti (teh imamo posebno po vhodnih hodnikih v obrat kar preveč), nam to tudi ne more biti vseeno, saj dobivamo razne obiske, pa bi koga zaradi tega moralo biti tudi sram in bi moral poskrbeti, da bo snaga, kjer je le možno in bomo lahko goste pokončnih glav vodili po obratih, posebno če so kupci.

Če je to za koga obrobni pogled, pa naj se prepriča sam, ali ne bi moglo biti v naši tovarni bolj čisto in večji red. To velja še za koga!

FRAN VODNIK

● Nadaljevanje s 7. strani

»Saj so me predlagali, naj bi bil tudi v naslednjem mandatsnem obdobju član izvršnega odbora, vendar bom šel v Irak, pa sem rekel, da me nima smisla kandidirati, ko pa vem, da me ne bo več tukaj.«

Vam je všeč delati v sindikatu?

»Ne gre za to, ali mi je všeč. Zame je pomembno, da si bolj informiran, če imaš takšno funkcijo, in nisi na gradbišču kot butelj. V več komisijah si, več veš.«

Več že veš, toda kaj ti to pomaga? Pomembno je namreč tudi, koliko lahko človek svoje pobude in predloge tudi uveljavlja. Beseda člana sindikalnega odbora pa najbrž še vedno ne zaletuje toliko kot, recimo, direktorjeva beseda.

»Ne strinjam se povsem. Mi smo na sindikatu celo prekinili seje, ker nismo pustili vodilnim, da bi preveč vplivali na odločitve, kadar se mi z njihovimi zamislimi nismo strinjali.«

Kaj pa je bilo na dnevnem redu, ko ste prekinili sejo?

»Osebnih dohodki in razporejanje nekaterih delavcev na višje ocenjena dela. Mi se s takšnim predlogom nismo strinjali.«

Kakšen pa je bil rezultat vašega nestrinjanja?

»Sestanek je bil ponovljen in ostalo je pri naših zahtevah. Mi smo dali poročilo, zakaj je prišlo do spora, toda kasneje je vse skupaj zamrlo. Nikoli ni nihče rekel, kdo ni ravnal prav v tem primeru.«

Ste člani izvršnega odbora zaradi tega čutili kakšne posledice?

»Ne, nobeden ni čutil nikakršnih posledic.«

Pa nasploh. Ali mislite, da se delavec, ki na zborih delavcev kritizira vodilne, izpostavlja nevarnosti, da se mu bodo maščevali?

»Imam občutek, da so me porinili v sindikat ravnajo tako, ker sem ponavadi preveč govoril na raznih sestankih. Prej sem govoril na zborih delavcev, v izvršnem odboru pa imaš še boljše možnost povedati svoje mnenje. Kajti med 300 ali 400 ljudmi se posameznikove pripombe kar nekako izgubijo. Razen tega je izvršni odbor stalno prisoten v teku priprav na posamezne akcije ali odločitve.«

LOJZE JAVORNIK

V spomin sodelavcu Slavku Žagarju

Slavko, nič več te ni med nami. Odsel si od nas, ne da bi se poslovil. S teboj smo v Promontu izgubili človeka, ki je polni dve desetletji, kot vodja kadrovske službe pomagal uredničevati naš samoupravni razvoj od obrata, preko tozda do Delovne organizacije s tremi tozdi.

Ko si leta 1962 prišel k nam, smo tej funkciji rekli sekretar podjetja. Takrat se nismo poznali ne tozdiv in ne sozda, in ko se danes spominjamo tvojega dela med nami, ne moremo mimo ugotovitve, da si bil eden naših zadnjih kadrovikov stare sole.

Visokošolske izobrazbe nisi imel, ne pravniške in ne ekonomske, saj si najprej končal srednjo solo za gostinstvo in turizem, nato pa učiteljske. Predno si prišel k Toplovodu za vodjo kadrovske službe, si delal kot gostinski delavec in pedagog, nato pa bil tudi več v kadrovske službah pri drugih podjetjih. Pomanjkanje formalne izobrazbe pa si nadomestil z široko razgledanostjo in pristopom do ljudi.

Ko si postal sekretar tedanjega Toplovoda, so bile razmere čisto drugačne kot so danes, zato so bili tudi odnosi med ljudmi v takrat se razmeroma se majhnem podjetju lahko bolj neposredni, kakor

preje si tudi kasneje ohranil posluš za ljudi. Tega se najbrž nisi naučil, ampak si moral kot človek iz sebe čutiti potrebo, da si razmišljal o vseh problemih, ki tarejo ljudi in vplivajo na njihovo delo. Gotovo se je lažje omejiti na formalne in strogo službene razmere, toda ti nisi bil tak.

Delo kadrovnika je marsikdaj neprijetno, saj pokriva področje medsebojnih odnosov. Tu pa nastajajo kočljivi problemi in človek, ki rešuje te zadeve — na primer vprašanje discipline — mora prihajati na vzkriz z interesi posameznikov. Tebi moramo priznati, da si te zadeve obravnaval pošteno in človeško, da nisi posameznih problemov reševal formalistično, pač pa si se poglubil v vsak problem posebej in znal ugotoviti, kaj morda nekoga muči v njegovem zasebnem življenju in povzroča, da ne dela tako kot bi moral. Bil si vedno pripravljen pomagati vsakomur, samo da se je problem rešil in to smo vsi zelo cenili.

Zadnji dve desetletji, to je v času dokaj burnih samoupravnih in organizacijskih sprememb, najprej z združitvijo Toplovoda in Elektrosignala kar nastane IMP. Tu je bil najprej organiziran CKV, nato IOZD OV in slednjič Delovna organizacija PROMONT.

Pri tej reorganizaciji si bil vedno tisti, ki si znal na zborih delavcev pojasnjevati, zakaj so spremembe potrebne in kaj pripravav prinasajo. To je bilo res zelo občutljivo delo, toda znal si se približati ljudem in te samoupravne in organizacijske spremembe pojasnjevati tako, da so ljudje spoznali bistvo in se lahko tudi zavestno opredeljevali.

Posebno hvaležnost občutijo do tebe vsi nosilci samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij, saj si jim kot kadrovik ogromno pomagal, vedno več

kot pa je bila tvoja formalna dolžnost. Ta pomoč je obsegala ves možen spekter, od pripravljanja gradiv in vodenja razprav, do tega, da si direktorju ali predsedniku delavskega sveta znal napisati govor za kakršnokoli slovesno priliko.

Nekako pred desetimi leti pa te je začela napadati huda bolezen — tromboza. Hrabro si se ji upiral, toda bil si vse pogosteje na bolniškem dopustu in poznalo se ti je, da ti bolezen jemlje mnogo energije.

Očitno si potreboval boljše stike s sodelavci in našel si jo v tem, da si zasnoval glasilo Delovne organizacije, to je Promontovega Samoupravljalca, ki si ga urejal in zanj ogromno tudi pisal. Tako si izkoriščal svoj dar, da si znal o zapletenih zadevah govoriti in pisati z vsem razumljivo besedo. Bil si tudi član uredniškega odbora IMP Glasnika in lahko rečemo, da so mnogi članki v našem glasilu rezultat tvojih predlogov.

Ves ta čas so celo tvoji najbližji prijatelji iz Delovne organizacije le malo vedeli o tvojih osebnih težavah in boleznih. Pravzaprav čudno, kot kadrovnik, ki si se s tolikšno mero posluha poglobljal v težave in probleme drugih, do svojih pa si vedno ostal zaprt in nisi hotel, da drugi o tem vedo ali razmišljajo. Vedeli smo, da ljubiš naravo, da gojiš sadno drevje, saj si rad svetoval, če se je kdo zanimal za ta tvoj konjiček. To pa je skoraj vse. Če smo se pogovarjali s teboj, je pogovor vedno stekel o kom drugem kakor o službenih zadevah, ali o poslovanju ali o organizaciji ali pa o delu samoupravnih organov in se mogoče o medsebojnih odnosih, kajti to so bile očitno teme, ki jih nisi obravnaval le s službene plati, ampak so te celovito okupirale.

Tak si bil ti Slavko in zato bomo tvoje delo ohranili v trajnem spominu. SODELAVCI

V spomin sodelavcu Dragotinu Otu

Niti dve leti nismo delali skupaj.

Avgusta 1980 si se zaposlil v tozdu Elektromontaža in že novembra istega leta si prišel k nam v Irak. Leto dni si delal kot elektromonter na raznih gradbiščih in prav zato smo te mnogi osebno poznali. Marsikdo ne dela rad na tistih projektih, kjer je mnogo terenskega dela, ti pa si pravil, da ti ugaja prav to, če potuješ z objekta na objekt, če stalno menjuješ okolje. Kdo bi zdaj ugotavljal, koliko tisočev kilometrov si prevozil po Iraku z avtomobilom, ki je terencem

tu doli nepogrešljivo orodje.

Lanskega novembra si bil začasno odpoklican, ko smo končali nekatera dela. Toda prošil si, naj te spet pokličemo, čim bomo začeli nove projekte, kajti rad si delal tu doli. Ker smo te vsi poznali kot prizadevnega in sposobnega delavca in dobrega tovariša, smo bili prepričani, da se bomo kmalu spet videli. In res si januarja spet prišel v Irak.

Kdo bi si takrat mislil, da ti je usojenih le še tri tedne dela med nami. Kdo si je mislil tisti dan, ko stašla s sodelavcem po

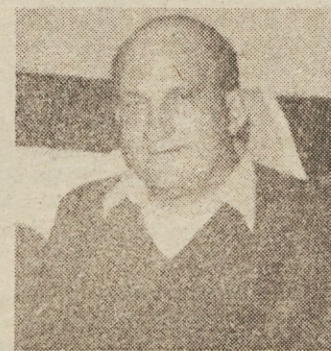
gorivo za električni generator, da bosta ponoči na poti nazaj zasla v neurje. Presenetilo te je blato iz puščavskega peska, s katerim je dež iz ceste naredil drsalnico. Tako je v triindvajsetem letu ugasnilo tvoje življenje v razbitini avtomobila, ki je zdrsnil s ceste.

Komaj leto in pol smo delali skupaj in še v tem času si tolikokrat zamenjal objekte. Takšno je pač delo monterjev. Toda prav zato si imel mnogo prijateljev, ki se te bomo vedno spominjali kot dobrega delavca in iskrenega prijatelja.

SODELAVCI IZ IRAKA

V spomin sodelavcu Jožetu Vindišu

Težka bolezen je družini vzela očeta, moža, sodelavcem

pa prijatelja in sodelavca. Pred 26. leti si se prvič zaposlil v DO »PANONJA« v stočlanskem kolektivu. Delal si v generaciji, ki je s skupnimi močmi zgradila nove manjkajoče prostore in tako sebi in prihodnjemu rodu ustvarila boljše delovne pogoje.

V tvoji delovni skupini so te imeli radi, razumeli so, te in drug drugemu ste radi pomagali.

Pred leti si začel tožiti o bolečinah. Iskal si zdravniško pomoč v upanju, da se boš

kmalu vrnil v delovno sredino. Toda zahrbtna neozdravljiva bolezen tega ni dovolila. Tako si končal svojo življensko pot 4. februarja 1982.

Življenska usoda je pretrgala nit tvojega življenja. Ostala so tvoja dejanja kot dokaz, da bi še vedno lahko ostal med nami. Vsem delavcem in sodelavcem boš ostal v lepem spominu. Vsi se te bomo radi spominjali.

SODELAVCI DO »PANONJA«

Smučarski boji so nastopajočim seveda pobrali mogo moči, toda skrbni organizatorji so mislili tudi na to. Tistim, ki so si želeli priveszati dušo sta pomagala Marija Mavretič in Janez Tabernik, ki sta poskrbela za vrhan koš sendvičev, kotel čaja in vedno polno termovko kave.

Igre so končane...

Četrte zimske igre IMP: Emond spet prvi pred Promontom

Emondovi smučarji so ohranili prvo mesto na smučarskih igrah IMP, čeprav je bil boj izenačen, kar kaže vse večji razmah smučanja v našem sozdu. O tem priča tudi dejstvo, da se je na tekmah v veleslalomu uvrstilo 119, v smučarskih tekih pa 85 tekmovalcev in tekmovalk.

20. februarja natanko ob 10. uri so se po progah na kranjsko-gorskem smučišču Podles spustili prvi tekmovalci in tekmovalke, megla pa se je ravnokrat začela dvigati. Naredil se je zares lep sončen dan, kar je seveda še prispevalo k prijetnosti tekmovanja.

Boji so bili zagrizeni, vendar v pravem športnem duhu. Promontovci kot pokrovitelji in organizatorji so napeli vse sile za uspešen potek iger (pohvalo zaslužijo tudi člani smučarskega kluba Snežinke, ki so prevzeli vsa tehnična opravila od priprave prog do merjenja časa).

Nič manj skrbi pa niso Promontovci posvetili športni plati tekmovanja. Kot močni alpski smučarji so znani že s prejšnjih IMP-jevskih iger, letos pa so posvetili še posebno skrb tekom in tako so zbornali skupaj lepo število žensk, ki so prvič stale na »laufaricah« in — roko na srce — niso dosegle posebnih uspehov, so pa bile videti nadvse navdušene nad tovrstno rekreacijo, kar tudi nekaj velja.

O pravem športnem vzdušju na teh igrah me je prepričal pogovor z Emondovim vsestranskim sindikalno-športnim aktivistom Tonetom Lahom, ki je bil po kosilu, ko sva se pogovarjala, povsem vdan v usodo, da je šlo prvo mesto po vodi.

»Kot dosedanjí večni zmagovalci smo že prišli na te igre s skromnejšimi upi, saj smo zaradi odhodov v Irak in v druge tozde izgubili nekaj dobrih tekmovalcev. Zato smo z doseženimi rezultati zadovoljni in smo naša pričakovanja presegle,« je dejal Tone Lah.

Razen tega je Lah pohvalil organizatorje. »Moram reči, da so bile vse dosedanje IMP-jeve igre skrbno organizirane, pa tudi to, da je Promontov organizacijski odbor to tradicijo letos uspešno nadaljeval, za kar vsi sodelujoči zares zaslužijo vso pohvalo. Razveseljiva je tudi zelo dobra udeležba žensk. Moram reči, da so tudi odnosi med tekmovalci nadvse prišrčni. Čuti se enotnost in tako je tudi prav, da smo enotni vsaj na športnem področju.«

Na podelitvi kolajn in diplom smo potem videli, da so si Emondovi tekači le prismočali prvo mesto v skupnem seštevku in Lah mi je dejal: »Vse velja, kar

sem prej rekel, seveda pa smo še bolj veseli, ker smo kljub vsemu prvi.«

In kaj so rekli tekmovalci? Majda Jurša, Emond, zmagovalka v teku na 2 kilometra med ženskami nad 30 let: »Zelo sem vesela svojega prvega mesta, ki ga zaradi poškodbe nisem pričakovala. Toda dala sem vse od sebe in uspelo mi je.«

Andrej Novoselec iz Emonda si je pritekel prvo mesto med moškimi nad 40 let. Lani je tekel prvič in osvojil drugo mesto. Ste torej pričakovali, da boste letos prvi?

»Ko tečem, ne razmišljam o zmagi. Tečem, kolikor pač morem. Če je uvrstitev dobra, sem vesel, če so drugi boljši, se moraš pač sprijazniti s tem.«

Kakšna je bila proga? »Dobra. Sem pa pričakoval, da bo bolj trda. Toda sonce je sneg zmečhalo in nismo vedeli, kako mazati. Da namažeš smučí za tek, moraš biti pravi strokovnjak, to pa jaz kot rekreativec nisem. Namažem kot pač znam.« Tokrat ste očitno dobro namažali.

»Mislim, da je bila odločilna za zmago moja kondicija. Kot mladenič sem igral nogomet, nato sem deset let sodil. Nogometni sodnik pa tudi mora skrbeti za kondicijo. Tako mi je prišlo že v navado, da dvakrat tedensko treniram tek. Suhi tek, seveda. Na smučeh pa tečem na naših sindikalnih igrah.«

Hermína Rusjan iz PMI je zmagala v veleslalomu med ženskami nad 30 let. »Kaj naj rečem? Organizacija je bila zelo dobra, progata tudi, hrana odlična, vreme krasno. Skratka, bilo je lepo.«

V čem je skrivnost vas, Mariborčank, da kraljujete v veleslalomu (med ženskami nad 30 let so pobrala vsa tri prva mesta)? Se posebej pripravljate.

»Ne. Prej, ko smo še sodelovali na športnih igrah gradbincev, smo tudi skupaj trenirali, zdaj tega ni več. Jaz pač rada tekmujem. Sodelujem tudi na nekaterih tekmah v Mariboru.«

Livarjev športni aktivist Janez Vodenšek pa ni bil povsem zadovoljen. »Premalo je bilo reklame. Saj skoraj nisi vedel, kdo tekmuje, v Kranjski gori pa sploh ni čutili, da je tu danes prisoten IMP. Mislim, da bi morali dati temu več poudarka.«

Ivanji zadnje čase kar precej daste na smučanje. Letos ste

ostali na tretjem mestu kot lani. Ste morda pričakovali več?

»Res je, da smo resno vzeli rekreacijo, moški in tudi ženske. Toda letos na Dolenjskem nismo imeli snega, zato se nismo mogli dovolj dobro pripravljati in smo z doseženim kar zadovoljni.«

Med rekreativkami, ki so tokrat prvič stopile na smučí, je bila tudi Jasna Vide iz Livarja. Potem, ko je na sposojenih smučeh prisopla do konca, je rekla samo: »Ampak to je bilo prav gotovo več kot dva kilometra.«

Po končani podelitvi je vodja organizacijskega odbora Bojan Pečar nekam zgubljeno sedel v informativni pisarni. Po vseh naporih je priznal, da še ni sposoben urediti vtisov. Bil je zadovoljen, ker so uspeli. »Ja, uspeli smo, ker so naši ljudje z veliko volje prevzeli vse naloge. Vsi člani organizacijskega odbora in tudi drugi, ki so sodelovali, so popolno opravili svoje delo. Tu ni bilo nič vprašanj, ali bi ali ne.

vsak je opravil, kar je bilo treba. Pa tudi Snežinki gre pohvala, dobro opravljeno delo in ne nazadnje vsem sodelujočim, ki svojo udeležbo vzeli resno.«

Kaj pa športni uspeh Promontovci? Ste morda pričakovali prvo mesto?

»Pričakovali smo pokal v veleslalomu in ga tudi dobili. Natih želja je bila drugo mesto skupni uvrstitvi, ki smo ga tudi dosegli. Več nismo mogli pričakovati.«

Za konec še enkrat pohvala organizatorjem. Poskrbeli so v celoti za pustojanje v disco klubu po končanih tekmah. Promontovski kadrovski direktor Mitja Plešnik se je osebno dogovoril z vozniki avtobusov, ki so čakali tja do polnoči, da so nekateri od naših vrlih smučarjev lahko dokazali svoje odlično kondicijsko pripravljenost.

PS: Naslednje, pete zimske igre bo organizirala delovna organizacija IKO.

LOJZE JAVORNIK

Rezultati 4. zimskih iger IMP

SKUPNE EKIPNE UVRSTITIVE V VELESALOMU IN TEKI

	VSL	TEKI	SKUPNA
1. EMOND	809,53	888,63	1698,16
2. PROMONT	868,08	572,96	1441,04
3. LIVAR	456,20	715,85	1172,05
4. PMI	694,79	502,27	1127,06
5. KLIMA	768,80	148,86	917,66
6. TIO	493,68	361,75	855,43
7. IKO	659,47	194,25	853,72
8. IZIP	515,68	220,75	736,43
9. KLIMAT	222,23	225,75	447,98
10. DS SOZD	54,26	—	54,26

VELESALOM

Ženske nad 30 let:

1. Hermína Rusjan (PMI) 39,65
2. Neža Kramarič (PMI) 42,44
3. Breda Frank (PMI) 42,67

Uvrščenih je bilo 9 tekmovalk.

Ženske do 30 let:

1. Soja Sešel (Klima) 38,93
2. Metka Anzelj (EMOND) 39,08
3. Karla Prosen (Livar) 39,27

Uvrščenih je bilo 17 tekmovalk.

Moški do 33 let:

1. Igor Vidigaj (EMOND) 34,05
2. Tomaž Jenko (Promont) 34,86
3. Andrej Zafred (PMI) 35,70

Uvrščenih je bilo 38 tekmovalcev.

Moški od 33 do 40 let:

1. Tomo Lovrenčič (Promont) 36,06
2. Miha Šmuc (Promont) 37,40
3. Bojan Šijanec (IZIP) 38,09

Uvrščenih je bilo 29 tekmovalcev.

Moški nad 40 let:

1. Alojz Stucelj (IZIP) 36,47
2. Ivan Kovačič (Klima) 36,84
3. Alojz Ogrič (TIO) 36,86

Uvrščenih je bilo 26 tekmovalcev.

TEKI

Ženske nad 30 let:

1. Majda Jurša (EMOND) 13,00
2. Breda Frank (PMI) 13,00
3. Neža Kramarič (PMI) 13,00

Uvrščenih je bilo 9 tekmovalk.

Ženske do 30 let:

1. Milena Fabjan (Livar) 12,00
2. Ida Pušaver (EMOND) 12,00
3. Iva Dolenc (EMOND) 13,00

Uvrščenih je bilo 14 tekmovalk.

Moški nad 40 let:

1. Andrej Novoselec (EMOND) 9,00
2. Emilij Jereb (TIO) 10,00
3. Slavko Gruden (EMOND) 11,00

Uvrščenih je bilo 16 tekmovalcev.

Moški od 33 do 40 let:

1. Pavle Dornik (IZIP) 16,00
2. Matija Grom (Klimat) 20,00
3. Silvo Zaman (EMOND) 22,00

Uvrščenih je bilo 16 tekmovalcev.

Moški do 33 let:

1. Emil Grad (Klimat) 19,00
2. Branko Bajc (TIO) 19,00
3. Herbi Lešnik (EMOND) 20,00

Uvrščenih je bilo 25 tekmovalcev.

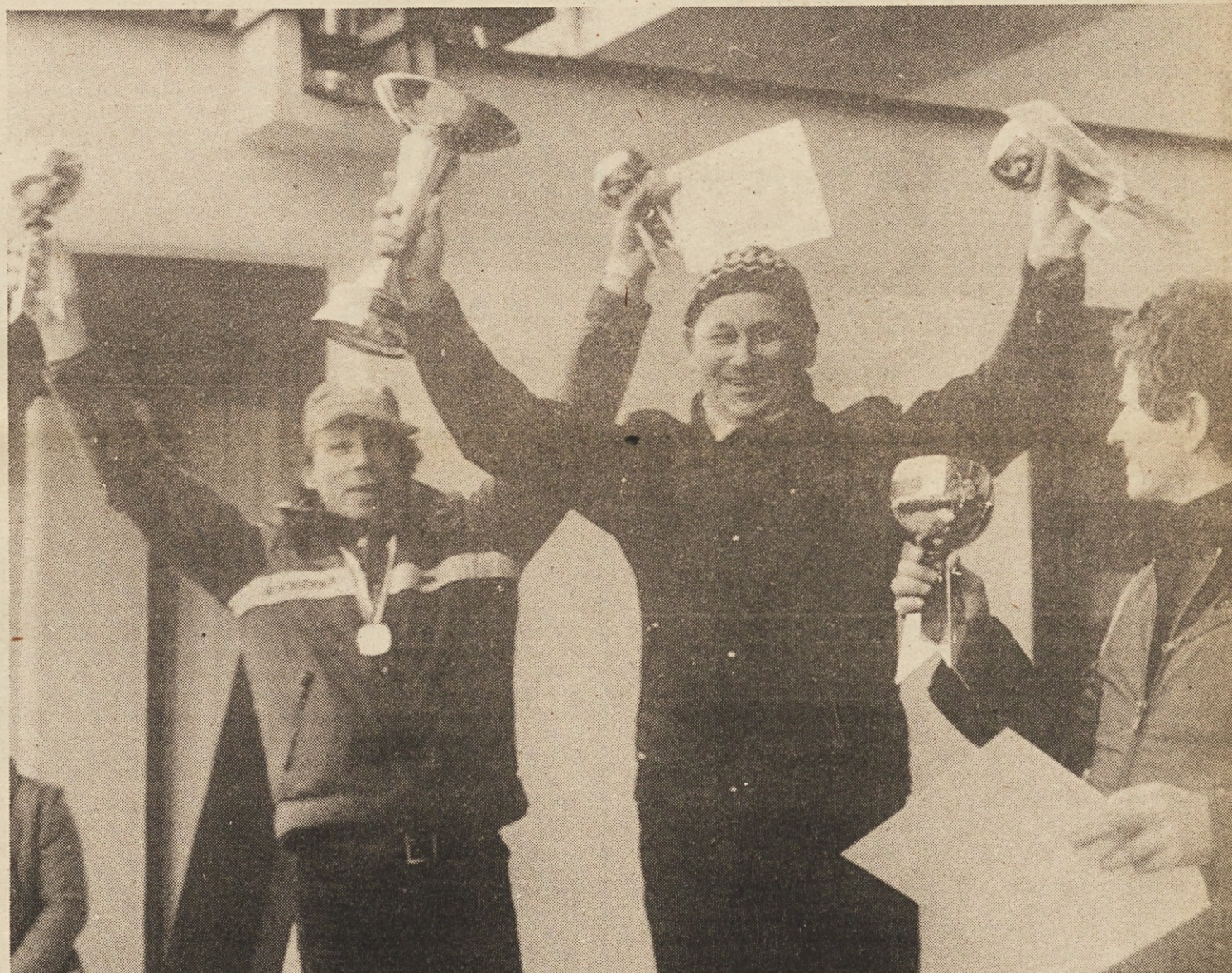
Ob progi za tek ni manjkalo navijačev. Takole je vodja Emondove ekipe Tone Lah pokazal Majdi Juša, kam naj teče, da bo prva (levo). In bila je prva v svoji kategoriji, čeprav bi skoraj zmanjkalo moči... (desno).

Glavno vprašanje pred tekom: Kako mazati?

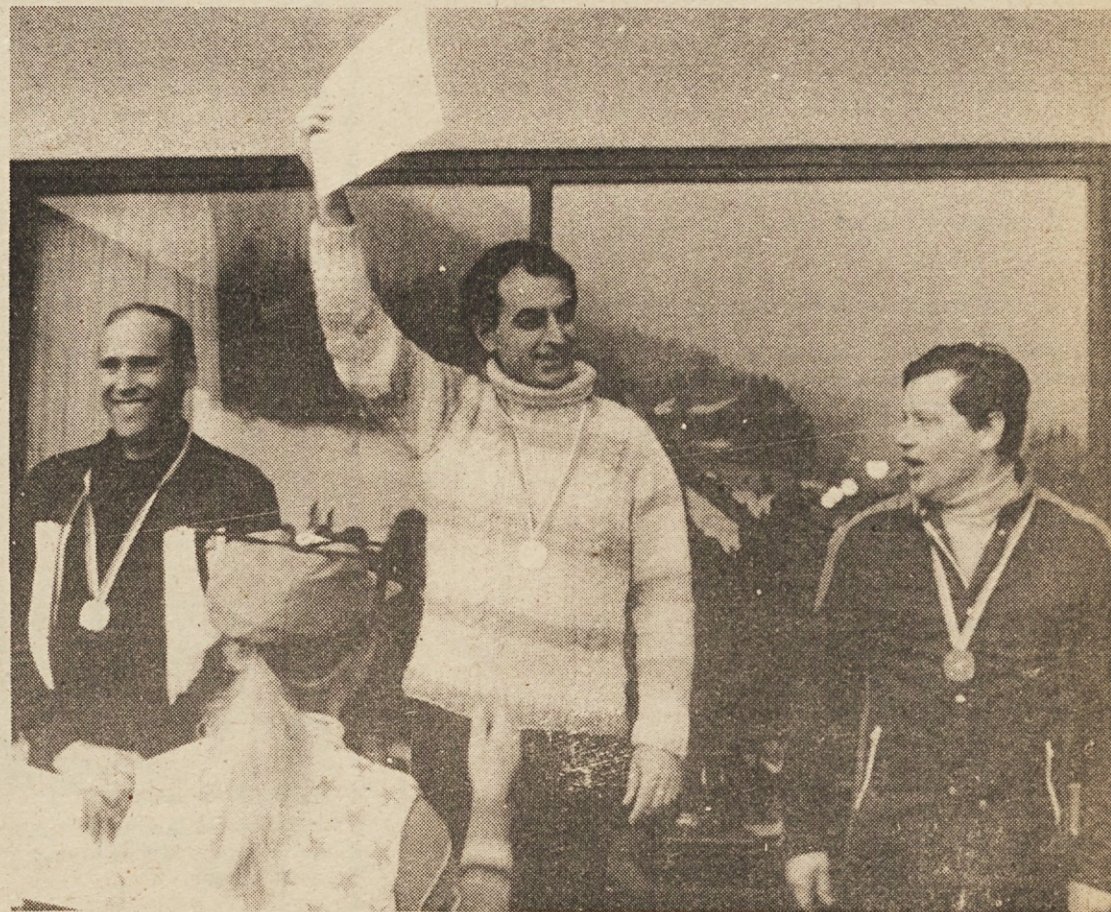
Vodja PMI-jeve ekipe Janko Sivanko si je sproti zapisal vsak rezultat. kaže, da močvirnikom nič ne zaupa. No, ob koncu se je izkazalo, da regularnost tekme ni bilo nobenih pripomb.

Vodje zmagovalnih ekip — z leve na desno: Promont (2. mesto), Tone Lah (1. mesto) in Janez Vodenšek Livar (3. mesto)

Livarji so pripeljali na tekme harmonikarja, da je skrbel za vzdušje. Ne pozabimo — bila je pustna sobota!

Najboljši tekači nad 40 let — Slavko Gruden, Andrej Novoselec in Emilij Jereb,

Planinski izleti v letu 1982

Planinsko društvo je na svojem občnem zboru sprejelo program izletov:

— Februarja so že šli na Stol.

— Marca imajo predviden pohod na Praprotno — Sveti Tomaž — Lubnik — Škofjo Loko — Kropo — Vodiško planino — Dražgoše.

— Aprila: spominski pohod na Snežnik — Dragomer — Ključ — Polhov Gradec.

— Maj: Gorjanci.

— Junij: Trzič — Kofce — Trzič.

— Julij: Marmelada.

— Avgust: Triglav — Krn — preko Komne.

— September: Jalovec — Logarska dolina — Okrešelj — Kamniško sedlo — Škofja Loka — Stražišče.

— Oktober: Neznano.

Predvidevajo tudi izlet na vrh v skupini Monte Rose. O tem izletu bodo člani še obvestili, če ga bodo organizirali.

Če bodo člani predlagali eventualne spremembe programa, jih bodo seveda upoštevali.

Za uresničitev letošnjega programa so predvideli 180.000 dinarjev.

Občni zbor Planinskega društva IMP

Radi bi včlanili še več planincev

Člani Planinskega društva IMP so na svojem občnem zboru 12. februarja izvolili nov upravni odbor, nadzorni odbor in častno disciplinsko razsodišče. Za predsednika upravnega odbora so izvolili Alojza Kosija, direktorja Interne banke IMP, za predsednika nadzornega odbora Janeza Marinka, iz DS DO Emond, vodja prodajnega oddelka serijske in tipizirane proizvodnje in za predsednika častnega disciplinskega razsodišča Nandeta Klobučarja, upokojenca tozda Trata.

V poročilu o delu, ki ga je na občnem zboru podal predsednik društva Rado Šegula, je bilo rečeno, da je v društvo vključenih 398 članov, med katerimi je 40 mladincev in 59 pionirjev, čeprav so člani le z območja Ljubljane in Ivančne gorice, ker so delavci z območij drugih delovnih organizacij vključeni v dejavnost društva na njihovih krajevnih območjih.

Zaradi zahtev varnosti in zaradi dviga nivoja strokovnosti društva so člani usmerjali v tečaj. Tako je uspešno zaključilo tečaj planinskih vodnikov 6 planincev. V lanski sezoni je društvo organiziralo 16 izletov, ki se jih je udeležilo 728 udeležencev, to je povprečno na izlet 46 članov. Največ, kar 240 udeležencev, se je udeležilo izleta na Ključ, na Triglav 104 in v neznano 96. Dosegli ni bilo na izletih nobene nesreče ali poškodbe, kar je dokaz, da so izleti dobro organizirani in da so člani društva na izletih disciplinirani. Ker je koordinacijski

odbor sindikata sozda IMP kril manjkajoči del sredstev za izvedbo zastavljenega programa lani, so program lahko izvedli v celoti in so tako lani znašali izdatki društva 257.088,60 dinarjev.

V razpravi na poročilo je bilo rečeno, naj bi že v začetku leta določili, kdo bo vodil kakšen izlet.

Trudili naj bi se, za večjo udeležbo na izletih. V tečaj gorske straže naj bi tudi Planinsko društvo IMP poslalo svojega člana. Društvo naj bi propagiralo za vsesplošno jugoslovansko akcijo za dograditev planinskega doma na Kredarici. V razpravi je član iz Montaže Koper izrazil željo, da bi planince v koprskem tozdu redno obveščali o izletih vsaj 14 dni prej. Na občnem zboru so sprejeli tudi program dela za letos ter podelili priznanja Planinske zveze Slovenije zaslužnim planincem IMP, o čemer smo pisali v februarški številki Glasnika. M. P.

Načrti in težave pevskega zbora IMP

Kdor hoče peti, mora biti pripravljen, da žrtvuje marsikatero uro prostega časa

Ena od ugotovitev članov našega pevskega zbora na občnem zboru (bil je 19. 2.) ni nič kaj spodbudna: Število pevcev usiha. Trenutno ima moški pevski zbor IMP 24 članov, vaj in prireditelj pa se udeležuje le 20 do 22 članov.

Pevci ugotavljajo, da kljub prizadevanjem niso uspeli okrepiti svojih vrst. Dejstvo je da delo v pevskem zboru terja precej časa in naporov, kar pomeni, da morajo pevci žrtvovati svoj prosti čas in se marsikomu odreči.

Konkretnije: V minulem letu pa pol so imeli 74 vaj in 43 nastopov, kar je skupaj zneslo 394 ur. To pa je dobra dva meseca dela in morda je tako bolj razumljivo, zakaj manjka kandidatov za petje. Res je, da so bili nekateri nastopi tudi v službenem času — toda to je bila le petina ur, ki so jih žrtvovali pevci za delo v zboru.

Naš pevski zbor ima naštudiranih nad 30 raznih pesmi. To je kar lepo število. Vendar pa niso naštudirali vseh načrtovanih skladb. Glavni vzrok so razno večkratne odsotnosti nekaterih pevcev — zaradi službene zadržanosti pa tudi brez

opravičila. Pa tudi veliko število nastopov je vzrok, da so imeli manj časa za vadbo pesmi.

Najpomembnejši nastopi naših pevcev v minulem obdobju so bili: na dveh srečanjih pevskih zborov bežigradske občine, na otvoritvi nove Tenove tovarne, na proslavi dneva mladosti v našem Izobraževalnem centru, na proslavi 30 letnice Cankarjeve brigade in na pevskem prazniku. »Pojo naj ljudje« v Šentvidu pri Stični. Zelo pomemben je bil po njihovem tudi nastop v vojaškem garnizonu na Lošnju skupaj z orkestrom tega garnizona. Z obznavanjem pa so zapisali, da niso nastopili na kulturnem dnevu gradbenih delavcev v Novem mestu in ti iz preprostega razloga, ker nas ni nihče obvestil, dasi ravno so odgovorni v IMP dobili obvestilo oz. potrdilo za nastop.

Razprava je potrdila, da nekateri pevci niso dovolj prizadevni, saj izostajajo iz vaj tudi ne povsem opravičljivimi izgovori. To pa potem zbija voljo tudi ostalim pevcem. Zato so se dogovorili, da se bodo pevskemu zboru v prihodnje še bolj posvetili in to vsi.

Izvolili so tudi novo vodstvo pevskega zbora IMP. To je Zdravko Nastran s Trate — predsednik Dolfe Tekovc iz Tene — podpredsednik, Janez Križmanec iz delovne skupnosti Emonda — tajnik in Franc Mrhar iz Inženiringa — blagajnik.

Glavni nastopi, ki jih načrtujejo za letošnje leto pa bodo: na kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije, na taboru pevskih zborov v Šentvidu, pri Stični, na srečanju pevskih zborov občine Bežigrad in samostojni koncert v klubu slovenskih delavcev v Wiesbadnu.

(Prirejeno po Poročilu o delu pevskega zbora IMP za obdobje 30. 9. 1980 do 19. 2. 1982 in zapisnikom z občnega zbora).

Pohod na Stol

Težak, vendar uspešen

Po kratkem premoru, ki pa ni minil brez dela, saj smo planinci IMP opravili niz obveznosti in seveda tudi hodili posamič v planine (položili obračun dela v preteklem letu, izvedli občni zbor našega društva, izvolili nov upravni odbor, sprejeli plan dela v letošnjem letu itd.), smo se odpravili na prvi pohod v temu letu, to je spominski pohod na Stol.

O zgodovinskem pomenu in tradicije tega pohoda tokrat ne bomo posebej govorili, poudariti pa velja, da so se pohodi začeli že v petek, nadaljevali pa v soboto in nedeljo. Tako so se pohoda v petek udeležili predvsem šolarji, v soboto in nedeljo pa stari prekaljeni planinci, ki so se jim pridružili mladinci, pripadniki JLA ter razne družbeno politične organizacije.

Naše planinsko društvo je to prepustilo več ali manj sindikalnim organizacijam, katere so ostale križem rok, kajti za njih ti pohodi niso pomembni, ker se bolj ali manj tičejo planinskega društva.

No, in začelo se je. Nekateri naši člani so se pohoda udeležili v soboto to je 20. februarja, drugi pa 21. februarja.

Vprašanja so deževala, saj smo nekateri prispeli v Žirovnico, kjer je bil štab pohoda na Stol, s svojimi avtomobili, drugi z avtobusi, tretji z vlakom in podobno. V glavnem — organizacijo je bilo treba upoštevati, saj si jo občutil na vsakem koraku.

Naših planincev smo našli 32. To je za IMP kar lepo število. Začeli smo v Žirovnici in po lepo urejenih stezah smo v slabih treh urah prispeli do Valvazorjevega doma, kjer je bil tudi cilj tega pohoda. Organizator pohoda, to je PD Radovljica se ni upal tvegati pohoda na vrh Stola do Prešernove kočice, kajti bilo bi preveč tvegano za neizurjene pohodnike.

Kljub temu je pohod zelo uspel. Ponosni pa smo tudi mi, saj je naš član Bernard Klobučar prejel spominsko plaketo za 10. udeležbo. Tov. Klobučar je naš upokojenec, star je 67 let, se redno udeležuje naših izletov.

Če bo koga zanimalo, naj dodam podatke, da se je letošnjega pohoda na Stol udeležilo več kot 3.000 ljudi iz vseh krajev Slovenije in, da je v soboto prispela na vrh Stola tudi planinska štafeta, katera bo končala pot na dan mladosti v Beogradu.

Proslava seveda ni manjkala. Na njej pa je Franc Konobelj-Slovenko, udeleženec bitke na Stolu podrobno poročal o vsem, kar se je dogajalo na Stolu 1942. Nato so zadonele pesmi; nam se ni bilo treba bati sovražnika, pač pa se je poglobilo iskreno prijateljstvo, katero je bilo res prisrčno.

Res je, da je bila pot na Stol letos zelo težka, vendar ponovno poudarjam, da je res lepo uspela.

BORIS ČEBULAR

POHODA NA Stol in proslave pri Valvazorjevi koči so se udeležili tudi člani planinske skupine v delovni organizaciji Panonija. Nasploh je v Panoniji vse večje zanimanje za planinstvo. Ljubitelji gora pa ob prostih sobotah pa tudi lastni dopust prebijejo v planinah. F. K.

Razstava del Edvarda Kardelja

V jedilnici IMP-DO Panonija so mladi z OO ZSMS Panonija ob obletnici smrti revolucionarja in misleca Edvarda Kardelja pripravili razstavo o njegovem delu pri graditvi socialistične družbe. Z zanimanjem so si jo ogledali vsi zaposleni. (Franc Kuhar)

SOZD IMP LJUBLJANA DO IKO LJUBLJANA

OBVESTILO

Stanovanjska zadruga IMP, IKO obvešča zainteresirane, da zbiramo prijave za gradnjo vrstnih dvojčkov v SS-218/3 Vodice. Na razpolago je cca 30 do 35 parcel.

Prijavi se lahko vsak član kolektiva, ki bo zbral dovolj denarja za gradnjo. Predviden pričetek gradnje koncem 83 oziroma do februarja leta

1984. Predračunska cena še ni znana.

Prijave zbira tov. Avžlahar Pavle, IMP- IKO, do 31. 3. 1982. Vsak torek od 14. do 16. ure.

Podrobneje o delu zadruga in tej gradnji glej v Informacijah DO IKO.

Svet zadruga

Iz arhiva fotografij naših planincev

Naši planinci so na občnem zboru pregledali svoje enotno delo, zato je verjetno zdaj prava priložnost, da objavimo nekaj fotografij z njihovih izletov, ki naj pricarajo vsaj delček tovariškega vzdušja in naravnih lepot. Poglejmo, česa so deležni tisti, ki hodijo v naše gore.

Tradicijo je treba spoštovati. Kdor stopi prvič na Triglav, mora prestati planinski krst. Naši planinci so ga na letošnjem pohodu priredili pred kočico na Triglavskih jezerih. — (Foto: Rudi Wand)

Letošnji tabor ljubljanskih planincev 14. junija je bil posvečen 40-letnici vstaje. Seveda so se ga udeležili tudi naši planinci. — (Foto: Rudi Wand)

Na Vojskem leta 1980. — (Foto: Lojze Kosi)

Srečanje v Alpah. — (Foto: Lojze Kosi)